

Ε. Γ. ΛΕΚΑΤΖΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

A.S.C. & E.E.

4461

A248

Επίκληση: A

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Διάλεξεις ἐν τῷ

Φ. Σ. Παρνασσὸς

ΑΘΗΝΑΙ

1919

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Α.Σ.Ο. & Ε.Ε.

αριθμος:

446

A

Θ. Γ. ΔΕΚΑΤΖΑ

ΕΙΔΗΣΟΘΗΚΗ

Α.Σ.Θ. & Ε.Ε.

4.461

A

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Διάλεξις ἐν τῷ
Φ. Σ. Παρνασσός

ΑΘΗΝΑΙ

1919

30/8/13 THE ECONOMICS AT

THE UNIVERSITY OF ATHENS

αριθμ.: 4461

καθ: Βλητην: A

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Tὰ ἔσοδα καὶ αἱ δαπάναι 1914—1918

Ιστορικὴ Ἐπισκόπησις Ἡ Ἑλλὰς δὲν συμμετέσχε βεβαίως τοῦ πολέμου εὐθὺς ἀμφὶ τῇ ἐνάρξει του καὶ δὶ ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς. Ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν χροίαν τῶν Κρατῶν ἡ οἰκονομία, ἀτινα ἐκαρπώθησαν τὸν ἥγαθόν τῆς οὐδὲτερότητος καὶ ὅλην τὴν τετρακετή διάρκειαν τῆς παγκοσμίου συρράξεως. Μετὰ δύο πολέμους, καίτοι νικηφόρους καὶ εὐτυχίας, ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην γχλήγης καὶ ἡρεμίας ἐπὶ τινα χρόνον διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ χώρᾳ ἡ διετραχθεῖσα οἰκονομικὴ ισορροπία καὶ νὰ συντελεσθῇ ἡ διοικητικὴ καὶ οἰκονομικὴ ὁργάνωσις τῶν νέων ἐπαρχιῶν.

Δὲν εἴρον ἀκόμη λυθῇ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα δέσμων ἐκ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων ἀνέκτηψαν τὸν μετὰ τῆς Τούρκιας δέσμον καὶ μετὰ τῶν Συνταγμάτων, δὲ τε ἐξερράγη ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος. Είναι γνωστὸν διὰ τῆς ἐνάρξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ἡ ὀλίγον μετ' αὐτήν, ἡ τότε Κυνόερησις καθώρισε σφρόντος τὸ πολιτικόν τῆς πρόγραμμα καὶ τὴν κατεύθυνσιν τῆς πολιτικῆς της, δέσμῳ ἀφιρᾶ τὴν ἀπέναντι τῶν ἐμπορέμων στάσιν τῆς Ἑλλάδος. Είναι ἐπίτικης γνωστὸν διὰ τὰς τοῦ προγράμματος ἐκείνου ἡ τοῦ ἡ κατά τὴν κατάλληλον στρατηγίαν ἐξοδίος τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς εὐμενοῦς οὐδετερότητος, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Φυγικῶν αὐτῆς προστατῶν καὶ συμμάχων. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ πραγματωποιηθῇ τότε διὰ λόγους, τῶν ὅποιων ἡ ἐξέταξις δὲν ἀποτελεῖ βεβαίως ἀντικείμενον τῆς παρούσης ὄμοιίς.

Ἐνιαυτός εἶχε συμπληρωθῆ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, διαχειρίζεται δὲ τὴν ἑκηρύχθη ἡ Βαυλγαρικὴ ἐπιστράτευσις. Ἡκολούθησεν ἡ Ἑλληνικὴ κινητοποίησις κηρυχθεῖσα τὴν 13 Σεπτεμβρίου 1915. Ἡ Ἑλλὰς διετήρητε τότε ὅποδα τὰς σημαίας ὑπερτιμησίας χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ ἐννέα ὀλοκλήρωσις μῆνας. Μετὰ πάροδον ὀλιγωτέρων τῶν 3 μηνῶν, ὥρισμένα χρακτηριστικὰ γεγονότα κατέστησαν πλέον ἐμφανῆ τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῶν διαχειρίζομένων τότε τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος. Ἀμεσοῖς συνέπειται τῆς προσκυψήσης ριζικῆς διαφωνίας ὑπήρξεν ἡ ἔκρηξις τοῦ κινήματος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ὁ διεχούσις τοῦ Ἐλληνικοῦ Βασιλείου κατὰ Ὁκτωβρίου τοῦ 1916. Τὸν ἐπόμενον μῆνα ἔλαθον χώραν τὰ Νεμβρικὰ γεγονότα καὶ δὲν τεύθεν γενικὸς ἀπολελειτμὸς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, διτις ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ Ιουνίου τοῦ 1917. Ἀποκαταστάσης τότε τῆς ἐνθητοῦ τοῦ Βασιλείου ἤρξετο ἀμέσως ἡ πρὸς πόλεμον σύντονος ὁργάνωσις καὶ παρακενεύη.

Ἐγωτερικὴ κατάστασις Ἡ σύντομος αὕτη ιστορικὴ ἐπισκόπησις ἥτο ἀναγκαῖα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν διὰ νὰ είναι γνωσταὶ καὶ καθωριστέναι ἐπακριβῶς αἱ περιστάσεις καὶ συνθήκαι, ὅποδας διετέλεσεν ἡ

Ἑλλὰς κατὰ τὴν τετρακετή περίοδον, τῆς ὅποιας τὰ οἰκονομικὰ προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν.

Καίτοι ή 'Ελλάς κατά τὸ πλεῖστον τῆς περιόδου ταύτης παρίσταται φαινομενικῶς οὐδετέρα, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι διετέλει οὐσιαστικῶς ἐν καταστάσει χείρονι ἡ ἐμπολέμφ. Διότι χώρα διχασμένη, δικτελοῦσσα ἐν ἑσωτερικῇ ἐπαναστάσει καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποκλεισμοῦ δὲν ὑπῆρχε τις πιστεύων ὅτι ἡδύνατο νὰ ἀπολαύῃ τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης. Εἶναι αὐταπόδεικτον ὅτι ἡ ἐξωτερικῇ ἐπανάστασις, ὑφ' ὃς μάλιστα δρῶν διετέλεσεν ἡ 'Ελλάς, εἴναι πολὺ καταστεπτικωτέρα ἐξωτερικοῦ πολέμου.

'Υπὸ τὸ κράτος τῆς ἐξωτερικῆς ἀττιξίς, τῆς ἐντεύθεν διοικητικῆς παραλυσίας, τῶν μεγίστων ἐξωτερικῶν περιπλοκῶν καὶ κινδύνων καὶ ὀλων τῶν λοιπῶν συμπαρομαρτούντων κακῶν, ἥτο τῇ ἀλγηθείᾳ ἀδύνατον νὰ ἀνθίσωσι τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας. Αἱ ἐσωτερικαὶ πηγαὶ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ παρέμενον κατ' ἀνάγκην ἀνεκμετάλλευτοι, οὐδὲν ὑπῆρχον τὰ μέσα καὶ ὁ καιρὸς διὰ νὰ χειραγωγῆθῇ ἡ 'Εθνικὴ Οἰκονομία καὶ νὰ κυβερνηθῶσιν ἐν γένεται οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, καθ' ὃν τρύπον ἐπέδιαλλον αἱ ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις, ὑφ' ἀς τούτῳ διετέλει, καθ' ὃν τρύπον ἀπήτεον τὰ καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῆς 'Ελλάδος.

Τὰ δάνεια ἔχρησιμοποιήθησαν πάντοτε εἰς πολιτικούς σκοπούς.

Καὶ μεθ' ὅλα δῆμος ταῦτα, ἡ μελέτη τῶν οἰκονομικῶν τῆς τελευταίας τετρακοτίς δὲν δύναται νὰ μάς: ἀπογοητεύσῃ.—Είναι ἀλγηθὲς ὅτι τὸ δημόσιον 'Ελληνικὸν χρέος εἰς τὸ διαφρεύσαν τετραετὲς διάστημα ἐπιπλασιάσθη. Οἱ ἀριθμοὶ δῆμων τοῦ διποίους μετ' ὀλίγον θά παραθέωμεν ἀποδεικνύουν ὅτι τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους, μεθ' ὅλην τὴν ἐπικρατήσασαν φορολογικὴν ἀνισότητα, μεθ' ὅλην τὴν ἐμβρυώδη κατάστασιν τῆς βιομηχανίας, μεθ' ὅλην τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν, οἱ πόροι λέγονται τοῦ Κράτους ἡδύνατον νὰ επαρκέσουν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν πλεόν τῶν ἀνηγκῶν τῆς πολιτικῆς διοικήσισις καὶ νὰ ἀπομείνῃ καὶ ποσὸν 40 ἑκατομμυρίων περίπου κατ' ἕτος διὰ τὴν συντήρησιν στρατοῦ καὶ στόλου, ἀναλόγων πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δύναμιν παὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ 'Ελλαγνικοῦ βιοσιλείου.

'Αλλ' ἡ 'Ελλάς ὑπερχεώθη εἰς ὑπερόγκους στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δαπάνας καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, καίτοι μὴ ἔξι ἀρχῆς συμμετασχοῦσσα αὐτοῦ. Τοπολογία ὅτι αἱ ἄμεσοι πολεμικαὶ δαπάναι τῆς 'Ελλάδος ἀπὸ τῆς 17 Ὁκτωβρίου 1916 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1918 ἐφθασσαν τὰ 760 ἑκατομμύρια, γωρίς νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἡ ἀξία τοῦ πολεμικοῦ ὄλικοῦ, ὅπερ οἱ Σύνμμαχοι ἔχοργήσαν εἰς τὴν 'Ελλάδα, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ μέχρι αἵμερον. 'Εκτὸς δῆμων τοῦ ποσοῦ τούτου ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν πρώτην περίοδον δηλ. ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1914 μέχρι τοῦ Ὁκτωβρίου τοῦ 1916 διὰ τὴν ἀγοράν στρατιωτικοῦ καὶ ναυτικοῦ ὄλικοῦ τὴν συντήρησιν τῆς ὑπὸ τὰ ὅπλα δυνάμεως καὶ τὴν ἐν γένει ἔμμετον πολεμικὴν παρασκευὴν ὑπὲρ τὰ 570 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Μέγα μέρος τοῦ ποσοῦ τούτου ἔχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ἀγοράν στρατιωτικοῦ καὶ ναυτικοῦ ὄλικοῦ, καὶ τὸ ὄλικόν τούτο ὑπῆρχε βεβαίως διαθέσιμον κατὰ τὴν εἰσιδόν τῆς 'Ελλάδος εἰς τὰν πόλεμον τῶν Εθνῶν καὶ ἔχρησιμοποιήθη κατ' αὐτόν. Μένον τὸ Ταμείον τοῦ Στόλου ἐδαπάνησε κατὰ τὸ 1914-1917 ἐνενήκοντα περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν διὰ πολεμικὸν ὄλικὸν τοῦ ναυτικοῦ. 'Επίτης ἐδαπαχνήθησαν διὰ τοῦ Ταμείου τῆς 'Εθνικῆς 'Αμύνης δι' ἀγοράν ὄλικοῦ ἐπιστρατεύσεως 80 περίπου ἑκατομμύρια, χωρίς νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ πολεμικὸν ὄλικόν, ὅπερ ἡγοράσθη καὶ ἐπληρώθη εἰς βάρος τῶν τακτικῶν προσπολογισμῶν τῶν δύο πολεμικῶν 'Ιπουργείων.

**Μασκούλης περὶ τὴν κα-
τάρτιον ἀκριβίαν**

λάδι κατὰ τὸ παχελθόν ἡ κακὴ λειτουργία τὸν λογιστι-
λογισμοῦ. οὐν καὶ οἰκονομικὸν ἐν γένει ὑπηρέσιῶν καὶ ἡ ἐντευθεν
πλημμελῆς ἐκτέλεσις τοῦ προϊστολογισμοῦ δὲν ἐπιτρέπειν νὰ ἔχωμεν ἀπο-
λύτως ἀκριβεῖς ἀριθμοὺς διὰ τὴν τετραπλάνην 1914-1917, ὅπως συμβάνει διὰ
τὸ 1918. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, μέχρι πρό τινος, καθίστατο προσδληματικὴ
καὶ ἡ κατάρτιας ἀκριβοῦς προϊστολογισμοῦ τῶν ἐτῶν καὶ ἐξὸν τοῦ
Κράτους, τούτῳ δὲ ἐδεῖσθαι τοῦ Ὅπουργὸς τὸν Οἰκονομικὸν ἀπὸ
τοῦ βῆματος τῆς Βουλῆς.

Συμβολὴ τῶν ταμείων

Αμύνης. Τραεῖται εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελέσῃ διαφόρους
ὑπολογισμούς, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξεικονίσῃ τὴν ἀληθή οἰκονομικὴν κατά-
στασιν. Διότι σημειωτέον καὶ τοῦτο: δὲν δύναται τις νὰ λάβῃ ίδεν τὴν δῆλης
οἰκονομικῆς προσπαθείας τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν δὲν προσχρημάτῃ προηγοւμέ-
νως εἰς τὴν δῆλην διαχείρισιν τοῦ Κράτους καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δύο εἰδι-
κῶν ταμείων Στόλου καὶ Ἀμύνης, ἀτιναὶ ὡς γνωστὸν ἀποτελοῦν εἰδικὰ νο-
μικὰ πρόσωπα, δραγανισμούς αὐτονόμους καὶ ἀνεξαρτήτους τοῦ Δημοσίου
Ταμείου. Ἐν τῇ μελέτῃ τῶν οἰκονομικῶν τῆς περιόδου ταύτης δὲν πρέπει
νὰ λησμονῶμεν διὰ τὸν σπουδαιότερον καὶ σημαντικότερον πόρον τῶν Τα-
μείων τούτων ἀπετέλεσαν πάντοτε αἱ τακτικαὶ καὶ ἔκτοτε παροχαὶ τοῦ
Δημοσίου, καὶ πᾶσαι αἱ παροχαὶ αὗται ἔδάρυνον, κακῶς κατ' ἐμήν γνώμην,
τὰν προϊστολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὅπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, διτὶς
ἐντευθεν παρουσιάζετο ἔξωγκωμένος. Οὕτω λόγῳ τοῦ ἐφαρμοζομένου συ-
στήματος ὁ προϊστολογισμὸς τοῦ πολιτικοῦ τούτου Ὅπουργείου ἔθαρύνετο
μὲν δαπάνας Στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς ἐμμέσως μὲν ἀλλὰ πραγματικῶς.

Λέγων ταῦτα δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ὑποτεθῇ, διὰ παραγωρίζω τὰς μεγίστας
ὑπηρεσίας, ἀς προσέφεραν τὰ εἰδικὰ ταῦτα Ταμεία εἰς τὸν Στρατιωτικὸν
καὶ Ναυτικὸν ἑξιπλωμάτην τῆς Ἑλλάδος. Πρέπει νὰ ὄμολογηθῇ διὰ τῆς
ἀναγκαστικῆς, οὕτως εἰπεῖν, παρακρατήσεως μεγίστου μέρους τῶν δημοσίων
προϊσθμῶν, κατέστη ἐφικτὴ ἡ ἔμπειρος πολεμικὴ παρατευὴ τῆς χώρας. Ἐξ
ἄλλου ἡ παρακράτησις τῶν ἐσόδων τούτων ἥντικας τὰς πολιτικὰς ὑπηρε-
σίας, τὴν πολιτικὴν δισκηγησιν, εἰς πᾶσαν δυνατὴν οἰκονομίαν, θῶσις δὲ τούτο
ἐξηγεῖ καὶ τὴν δυσανάλογον λιτότητα καὶ ἀνεπάρκειαν, ἀπὸ ἀπόδειξις προ-
σωπικοῦ, τῶν οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς ἣν ὀφελεῖται κατὰ μέγα μέρος καὶ
ἡ μέχρι πρό τινος προϊσθμά τοισθιτα δὲν ὑπῆρχον, δέον νὰ πιστεύῃ διὰ ἀνταποκρίνονται
εἰς τὴν ἀλήθειαν διὰ δύο λόγους: πρῶτον διότι ἡ ἐργασία τῆς συγκεντρώ-
σεως καὶ ἑσωτερικῆς διερευνήσεως τῶν στοιχείων ἐλέγετο μετὰ πάσης τῆς
δυνατῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας καὶ ἐπειτα διότι τὰ ἀποτελέσματα καὶ
συμπεράσματα, τὰ ὄποια θὰ ἔχηγάτωμεν, ἑβαστανίσθησαν διὰ τῆς συγκρίσεως
αὐτῶν πρὸς τὴν ἀκριβῆ κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμείου κατὰ τὸ τέλος τῶν
διαχειρίσεων 1917 καὶ 1918. Πιθανὸν κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν δαπανῶν,
αἵτινες ἐπραγματοποιήθησαν ἀντικανονικῶς ἀνεύ ἐκδόσεως ἐνταλμάτεων, τι-
νὲς ἐξ αὐτῶν νὰ μὴ κατελογίσθησαν εἰς τὴν προσήκουσαν χρῆσιν, λόγῳ τοῦ
τρόπου καὶ τῶν πεμπτάσεων, ὑπὸ τὰς ὄποιας ἐνγράψθησαν αἱ δαπάναι ἐκεῖ-

ναι. Πάντως δύμας ἐν τῷ συνόλῳ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν αὗται ἀκριβεῖς· ἐπομένως δὲ καὶ τὰ καταλγητικὰ συμπεράσματα καὶ τούτα είναι ἀκριβή.

***Ἀπολογισμὸς ἑκάστης τῶν χρήσεων
1914—1918.**

Ἐξετάζωμεν νῦν χωριστὰ ἑκάστην τῶν χρήσεων 1914—1918. Πρὸς ἀποφυγὴν δύμας παρεξηγήσεως πρέπει νὰ σημειώθωμεν τοῦτο. Λέγοντες πολιτικὰ δαπάνας θὰ ἔννοιῶμεν πάσας ταχ δαπάνας τῆς πολιτικῆς διοικήσεως καὶ μόνας ταύταις, δηλαδὴ ἀφαιρουμένων τῶν πρὸς τὰ ταμεία Στόλου καὶ Ἀμύνης τακτικῶν ἡ ἐκτάκτων παροχῶν. Λέγοντες δὲ στρατιωτικὰς ἡ ναυτικὰς δαπάνας θὰ ἔννοιούμεν τὰς πράγματα πειθείσας στρατιωτικὰς ἡ ναυτικὰς δαπάνας, τόσον διὲ τῶν προϊστολογισμῶν τῶν δύο πολεμικῶν Τύπουργείων, δύον καὶ διὰ τῶν ταμείων Στόλου καὶ Ἀμύνης.

ΧΡΗΣΙΣ 1914

***Ἐξοδα**

Σύνολον πολιτικῶν δαπανῶν.	Δρ.	160,852,371.—
Στρατιωτικαὶ δαπάναι. Δρ. 103,209,659.—		
Ναυτικαὶ δαπάναι. > 111,820,598.—		
Σύνολον πολεμικῶν δαπανῶν.	>	215,030,257.—
Πληρωμαὶ δι᾽ ἀπόσθεσιν δανείων ἡ ἐξέφλγησιν προκαταβολῶν.	>	179,377,641.—
Σύνολον ἐξόδων.	>	<u>553,260,269</u> —

***Ἐσοδα**

Απέναντι τῶν ἀνωτέρω ἐξόδων εἴχομεν τὰ ἔξης ἔσοδα.		
Διάφορα ἔσοδα συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῆς πωλήσεως κτημάτων (258,534).	Δρ.	220,897,742.—
Ἐκ δανείων ἡ προκαταβολῶν.	>	346,250,000.—
Ἡτοι σύνολον ἐσόδων.	>	<u>567,147,743.</u> —
Καθαρὸν πλεόνασμα.	>	11.887.473.—

ΧΡΗΣΙΣ 1915

***Ἐξοδα**

Πολιτικαὶ δαπάναι.	Δρ.	196,788,647.—
Στρατιωτικαὶ δαπάναι. Δρ. 162,382,884		
Ναυτικαὶ δαπάναι. > 25,431,129		
Σύνολον πολεμικῶν δαπανῶν.	>	187,814,013.—
Πληρωμαὶ δι᾽ ἐξόδης δανείων.	>	91,929,621.—
Σύνολον πληρωμῶν.	>	<u>476,000,281.</u> —

***Ἐσοδα**

Απέναντι τῶν δαπανῶν τούτων εἴχομεν:		
Διάφορα ἔσοδα.	>	232,228,447.—

'Εκ συνομολογήσεων Δανείων καὶ Προκαταβολῶν.....>	210.893.969.—
Σύνολον ἐσόδων.....>	<u>443.122.416.—</u>
Καθαρὸν ἔλλειμμα . . Δρ. (443.122.416-476.532.281)	33.409.865.—

ΧΡΗΣΙΣ 1916

*Έξοδα

Πολιτικαὶ δαπάναι..... Δρ.	165.479.527.—
Στρατιωτικαὶ δαπάναι Δρ. 167 770.788.—	
Ναυτικαὶ	<u>19.242.720.—</u>
Σύνολον πολεμικῶν δαπανῶν.....>	187.013.508.—
Πληρωμαὶ διὰ χρεωλύσιον Δανείων.....>	10.714.063.—
Σύνολον ἐξόδων.....>	<u>363.207.098.—</u>

*Εσοδα

'Απέναντι τῶν ἀγωτέρω ἐξόδων ἔχομεν:	
Διάφορα ἐσοδα.....>	230.018.480.—
'Εκ συνομολογήσεως Δανείων ἡ προκαταβολῶν	<u>83.232.616.—</u>
Σύνολον ἐσόδων.....>	<u>313.251.096.—</u>
'Επομένως ἔχομεν καθαρὸν ἔλλειμμα, (313, 251,096-363,207,098)	49.956.002.—

ΧΡΗΣΙΣ 1917

*Έξοδα

Πολιτικαὶ δαπάναι..... Δρ.	224.586.063.—
Στρατιωτικαὶ δαπάναι.....>	161.494.764.—
Ναυτικαὶ δαπάναι.....>	21.717.872.—
Διπάναι Περιθάλψεως.....>	21.050.027.—
Πληρωμαὶ δι' ἐξόφλησιν δανείων.....>	11.440.155.—
Γενικὸν σύνολον δαπανῶν.....>	<u>440.288.881.—</u>

*Εσοδα

Διάφορα ἐσοδα.....>	262.910.408.—
Προτὸν συνάψεως Δανείων καὶ προκαταβολῶν	<u>183.788.686.—</u>
Σύνολον ἐσόδων.....>	<u>446.699.094.—</u>
Καθαρὸν πλεόνασμα.....(446,699,094-440,288,881).....>	6.410.213.—

ΧΡΗΣΙΣ 1918

'Η χρῆσις τοῦ 1918 εἶναι ἀκόμη ἀνοικτὴ καὶ ἐπομένως δὲν ἔχομεν εἰσέτι τὰ τελικὰ ἀποτελέσματα ταύτης. Σημειοῦμεν δημος τὰ προσωρινὰ

κονδύλια τῶν ἑξόδων καὶ ἑξόδων μέχρι τέλους καὶ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου κατὰ τὰ συγκεντρωθέντα ἀποτελέσματα (πραγματικαὶ εἰσπράξεις καὶ ἐνταλθέντα ἔξοδα).

Ἐξοδα

Πολιτικαὶ δαπάναι πραγματικαὶ ἐπιβαρύνουσαι τὴν χρῆσιν 1918 συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν δαπανῶν τῆς πολιτικῆς περιθάλφεως προσφύγων καὶ σημαντικοῦ μέρους τῶν καθυστερουμένων δαπανῶν προηγούμένων χρῆσεων (22 ἑκατομμύρια) Δρ. 233.606.732.—

Δαπάναι Στρατιωτικαὶ... Δρ. 342.297.803

* Ναυτικαὶ..... > 38.768.449

* Περιθάλφεως οίκο-

γενειῶν ἐφέδρων..... > 106.705.727

Σύνολον πολεμικῶν δαπανῶν > 487.681.979.—

* Εξόφλησις δανείου ἐπιτάξεως καὶ συναλλαγματικῶν > 52.500.000.—

Κρατηθέντα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Δανείων τοῦ 1918 (Λ)σμὸς Δ. Ο. Ε. καθ' ὑπολογισμὸν)... > 50.000.000.—

Γενικὸν σύνολον πληρωμῶν. > 823 788.711.—

Ἐσοδα

Απέναντι τῶν ἀνωτέρω ἑξόδων ἔχομεν κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον.

Διάφορα ἐσοδα..... > 287.854.127.—

* Έκποίησις κτημάτων..... > 67.674.—

Σύνολον. > 287.921.801.—

* Έκ τῆς συνάρτησεως Δανείων (ἐκ τοῦ Σεμπαχ.

Δανείου 625,000,000) εἰσαχθέντα εἰς Δημ. Ταμείον > 716.101.752.—

Σύνολον ἐσόδων..... > 1.004.023.553.—

Περίσσευμα προσωρινὸν, > 180.234.842.—

***Ἐξόφλησις ταμειῶν** Δέον δμῶς νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐκ τοῦ ποτοῦ τῶν
Καθυστερημάτων δραχμῶν 180.234.842, δραχμῶν 66.000.000 κατετέθησαν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἐξασφαλισθῇ τὶ συμπλήρωσις τῆς ἐξόφλησεως τῶν καθυστερημάτων τῶν προηγουμένων διαχειρίσεων.

***Ἐπίσης ἐξωφλήθησαν** τῷ μεταξὺ σπουδαῖον μέρος τῶν καθυστερημάτων οὗτω ἐκ τῶν ἐντόκων γραμματίων ὧν τὸ σύνολον ἀνήρχετο εἰς 26.000.000 ἐξωφλήθησαν 24.000.000.

***Ωστεύτως ἐξωφλήθησαν** διάφοροι προκαταβολαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζῆς ἀνεργόμεναι εἰς 22.000.000 περίπου. ***Ἐπίσης ἀφέθησαν** εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὡς ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον λόγῳ τῆς συναλλαγματικῆς διαφορᾶς ἐκ τῆς εἰς δραχμὰς πραγματοποιήσεως τῶν συμμαχικῶν προκαταβολῶν δραχμῶν 20.202.513. ***Ἐπίσης ἐπληρώθησαν** δι' ἀπόστεσιν (διὰ καθάσεως) ἐκ τοῦ δανείου τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας (1917-1918) δρχ. 4,000,000.

Ωσεκότως προκατεβλήθησαν είς τὴν Στρατιωτικὴν Ὑπηρεσίαν 28,500,000. Τέλος τὸ ὑπόλοιπον ἔχρησιμοποιήθη ὡς κεφάλαιον κινήσεως τῶν Ταμείων τοῦ Κράτους.

Εἰσήγησις: "Υπουργοῦ Οικονομικῶν εἰς προϋπο"-

Πρὶν δὲ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν συγκριτικὴν ἐξέτασιν τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες ἀνωτέρω παρετέθησαν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῶν χρήσεων 1914—1918, ποὺς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῶν χρήσεων 1914—1918, νομίζομεν διτὶ πρὸτος πρέπει νὰ προλέψωμεν πᾶσαν ἀπορίαν, ήτις δεδικτικοὶ γηγενέως ἡδύνατο νὰ γεννηθῇ ἐκ τῆς συγκρίτεως τῶν ἀπαγγειλέθεντων ἀριθμῶν πρὸς τὰ ἔχρησιμα τῆς ἐν τῇ Βουλῇ ἀγορεύεσσας τοῦ Ὕπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν ὑποθήλην τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1918. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν πρέπει νὰ ληγμονῶμεν διτὶ δὲ Ὅπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν μὴ ἔχων τότε στοιχεῖα τῆς ἐκτελέσσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐστηρίζετο μόνον ἐπὶ τῶν καταρτισθεισῶν προβλέψεων.

Ἐκτὸς δημώς τούτου οἱ ὑπ' ὅψι τῆς Βουλῆς τεθέντες ἀριθμοὶ ἀρεώρων μόνον τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους δῆλως ἀνεξαρτήτως τῆς συμβολῆς τῶν Εἰδικῶν Ταμείων Στόλου καὶ Ἀμάνης, ἄτινα ἐκ τῶν λίγων Κεφαλαίων συντέλουν εἰς τὴν πολεμικὴν παρατακευὴν τῆς χώρας. Τὰ δὲ Ταμεία ταῦτα ὡς εἰπον προηγουμένως ἀποτελοῦν ὁργανισμὸν αὐτονόμους καὶ ἔγειταντος τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ Δημοσίου θηταυροῦ. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομεν θὰ ἡτο ἀτελῆς δὲ ἔξεικόνησις τῆς δῆλης οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἐλλάδος κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον ἀν δὲν εἰσήρχετο εἰς τὸν ὑπ' λογισμὸν καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῶν δύο τούτων Ταμείων. Εἰς τὰς αἰτίας ταῦτας τῶν διαφορῶν προστίθεται καὶ ἡ ἔξης: διτὶ δηλαδὴ ὑπάρχονταν διαπάνται αἵτινες δὲν ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὸ 1917 ἀν καὶ εἶχον ἀναγραφῆναι πρὸς τοῦτο πιστώσεις, ὡς ἐπὶ παραδίγματι αἱ ἀπορρωταὶ τὴν ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων ἀπαρκεῖτων καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἔφεδρους ὀφειλόμενα ἐπιδόματα τῆς ἐπιτετρατεύεσσας 1915—16, ἐπίτης ἡ πληρωμὴ τῶν ὀφειλομένων ἐκ τῶν ἐπιτάξεων τῆς ἰδίας ἐπιτετρατεύεσσας. Εἶναι φανερὸν διτὶ ἔμειναν μὲν ἀχρησιμοποιήσαντος αἱ πιστώσεις ἀλλὰ δὲν ἥρθησαν συγχρόνως καὶ τὰ αἵτια ἄτινα ὑπηγόρευσαν τὴν ἀναγραφὴν τῶν πιστώσεων ἐκείνων, οὕτω δὲ θὰ ἐπιβραυνθῇ διὰ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν δὲ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1918 εἰς βάρος τοῦ ὄποιου πληρώνονται αἱ διαπάνται αἵτιαι σήμερον, ὅπότε συντελεῖται βαθμῆδὸν ἡ ἐκκατέβασις καὶ πληρωμὴ πάντων ἀνεξιχείσας τὸν καθυστερημάτων. Διὰ τοῦτο δὲ παρίστανται ἔχωρωμένων τὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως 1918 ἐν συγκρίτει πρὸς τὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν ὡς θὰ ἔλθωμεν κατωτέρω.

Σύγκρισις Πολιτικῶν πρὸς

Στρατιωτικὰς δαπάνας

Δεκεμβρίου) ἔχάγομεν τὰ ἔξης συμπεράσματα.

'Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀριθμῶν τῶν ἔτοδων καὶ

ἐξήδων τῶν χρήσεων 1914—1918 (μέχρι τέλους

Χοῖσις 1914. Απέναντι πολιτικῶν δαπανῶν 160.852.371 ἔχομεν σύνολον ἐσόδων δραχ. 220.897.742. Επομένως ἡδύνατο νὰ διαθέτῃ ἡ χρήσις αὗτη διὰ στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δαπάνας περὶ τὰ 60 ἑκατομμύρια. Ήν τούτοις αἱ πολεμικαὶ διαπάνται ἀνήλθον εἰς δραχμὰς 215.030.257. Η διαφορὰ κατ' ἀνάγκην ἐκαλύφθη διὰ συνομολογήσεως προκαταβολῶν ἡ δανείων αὐξηθέντος οὖτε τοῦ δημοσίου χρέους.

Χοῖσις 1915. Απέναντι ἐσόδων δραχμῶν 232.228.447 εἶχομεν πολιτικὰς δαπάνας δραχμῶν 196.788.647· ἡτοι τὰ ἔσοδα ἀφρούν περιθώριον

δραχμῶν 35 1)2 περίπου ἑκατομμύριων διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας, αἰτιαὶς δῆμως ἀνὴρθον εἰς 187.814,013, αὐξηθέντος καὶ πάλιν πρὸς κάλυψιν αὐτῶν τοῦ Δημοσίου Χρέους.

Χρῆσις 1916. Ἀπέναντι ἐσόδων δραχ. 230,018,480 αἱ πολιτικαὶ δαπάναι ἀνὴρθον εἰς δραχ. 165,479,527 ἦσαν ἀπέμειναν διατέσιμοι διὰ στρατιωτικὰς δαπάνας δραχμαὶ 54 1)2 περίπου ἑκατομμύρια. Αἱ στρατιωτικαὶ δῆμως δαπάναι ἀνὴρθον εἰς 187,013,508. Καὶ πάλιν ἔχομεν ἀντίστοιχον αὕτην τοῦ Δημοσίου Χρέους.

Χρῆσις 1917. Σύνολον ἐσόδων 262,910,408 (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς παροχῆς τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν 28 1)2 ἑκατομμύρια). Ἀπέναντι τούτων ἔχομεν πολιτικὰς δαπάνας 224,586,063. Ἀπέμεινεν λοιπὸν διαφορὰ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας 38 1)2 περίπου ἑκατομμύριων. Ἐν τούτοις αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἀνὴρθον εἰς 204,262,663, ἐπήλθεν ἐπομένως καὶ πάλιν αὔξησις τοῦ Δημοσίου Χρέους.

Χρῆσις 1918. Τὰ πολιτικὰ ἔξοδα μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1918 ἀνὴρθον εἰς δραχ. 275,813,806 (συμπεριλαμβανομένων τῶν ὑπὸ τῆς Δ.Ο.Ε. χρητηθέντων δὲ' ὑπηρεσίαν δανείων). Ἀπέναντι τούτων εἶχομεν κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἔξοδα δραχ. 287,921,801. Ἐκ πρώτης ὅφεως θὰ ἐφαίνετο διὰ τὰ ἔξοδα ἔξισοδνται πρὸς τὰ ἔξοδα. Πρέπει δῆμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅφιν διὰ τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1918 θέλει εἰσπραχθῆν πρὸς τὸ τέλος αὐτῆς. Ἡ παρακαλούθησις τῆς ἔξελίξεως τοῦ πρινπολογισμοῦ τεῦ 1918 πείθει διὰ τὴν χρήσις αὐτῆς μετὰ τοὺς ἐπιβληθέντας φόρους καὶ τὰ συναρφέντα δάνεια θὰ ἀφίσῃ σγμαντικὸν περίσενμα ἀκριβῶς διὰ νὰ καλυφθῶσι πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ καθιυστερήματα ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς περιθάλφεως προσφύγων, ἀνδρύσεως συσσιτίων κλπ. ἔκτακτοι δαπάναι. Ἄλλως τε δὲν πρέπει νὰ λησμονήται διὰ τὰ ἀνωτέρω ἔξοδα τοῦ 1918 συμπεριλαμβάνονται δαπάναι τῶν κεκλεισμένων χρήσεων 19.6—1917 ὑπερβαίνουσαι τὰ 22 ἑκατομμύρια.

Ἐξέλιξις ἐσόδων 1914—1918. (ἐκτὸς ἐννοεῖται δανείων) τῶν χρήσεων 1914—1918 δὲν δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ ἀπογοήτευσιν. Εἰναι γνωστὸν διὰ ἔνεκ τῶν περιστάτων, ὡφ' ἀς διετέλεσεν ἡ Ἐλλάς, δὲν ἡτο δινατα:δὸν νὰ ὑπάρξῃ φορολογικὴ ἔντασις. Μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ ἔξοδα παρουσιάζουν σταθερὰν προσοῦσαν αὔξησιν.

1914.....	δρ.	220,897,742.—
1915.....	>	232,228,447.—
1916.....	>	230,018,480.—
1917.....	>	262,910,408.—
1918 (Δ)ριος)....	>	287,921,801.—

Ἡ χρῆσις 1916 φτίνεται ὑστεροῦτα· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, διὰ τοῦτο τοιευταῖον σύτης τρίμηνον ἡ χώρα εὐρίσκετο διχασμένη καὶ ὑπὸ ἀποκλεισμού. Τούνχντον ἡ χρῆσις 1917 παρουσιάζει αὔξησιν, ἐντελῶς δῆμως εἰκονικήν διότι συμπεριείχεται εἰς τὰ ἔξοδα δραχ. 28 1)2 ἑκατομμύρια ἐκ παροχῆς τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν. Εὰν ἀφαιρεθῇ τὸ ποσὸν τούτο, ἡ χρῆσις 1917 θὰ παρουσιάζειν ἔξοδα

δραχ. 234,410,408. Πρέπει δημως νὰ σημειωθῇ ἀντιθέτως ὡπὲρ τῆς χρήσεως ταύτης, ὅτι λόγῳ τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς διυκολίζεται τὸν συγκοινωνιῶν αἱ τελωνεῖακαὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸ ἔτος 1917 ἀνὴλθον εἰς δραχμὰς 38 περίπου ἐκατομμύρια ἀπέναντι 63 ἐκατομμυρίων τοῦ 1914, τοῦθ' ὥπερ ἀποδεικνύει ἀντίστροφον ἔντασιν πάντων τῶν λοιπῶν ἑσδημῶν.

***Εξέδησις ἐξόδων** Τὰ ἔξοδα ἐπίσης τῶν πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν παρευστάζονται:

1914—1918 βαθμιαίαν αδεῆσιν ἦτις ἡδύνατο νὰ ἐμβάλῃ εἰς ἀνησυχίαν, ἐὰν δὲν ἔχῃ γείτο ἐκ τῆς προϊόντος ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, αἵτινες ἔδει βαθμιδῶν νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς διοικήσεως τῶν Νέων Ἐπαρχιῶν. Ἀπορίαν ἡδύνατο νὰ γεννήσῃ ἡ ἐπὶ ἔλαττον διαφορὰ τῶν δαπανῶν τοῦ ἔτους 1916. 'Αλλ' ἔχειται αὕτη ἐκ τῆς κρατικήσεως χρηματικῆς στενοχωρίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐκείνο, τοῦθ' ὑπεχρέωσε τὴν Διοίκησιν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν πάτητος ὑπηρεσίας, ἦτις δὲν ἔκρινετο ἀπολύτως ἐπιτακτική καὶ ἀπαρκίητος. Τοῦτο δημως ἡτο φεστικὸν νὰ ἔχῃ συνεπείας ἐπὶ τῶν μετέπειτα χρήσεων καὶ δι' αὐτὸν βιέπομεν αὐξηνούσας τὰς δαπάνας κατὰ τὰ ἔτη 1917 καὶ 1918 (22.000,000).

'Η αὗξησις ἄλλως τε τοῦ 1917 θὰ ἡτο ἀκόμη δικαιολογημένη καὶ ἐκ μόνου τοῦ διχασμοῦ τοῦ Κράτους.

**Σύγκρισις συνόδου ἐσόδων περὸς
ἔξοδοι 1914—1918**

'Ἐὰν συγκεφαλαιώσωμεν τὰ τε ἔσοδα καὶ

ἔξοδα 1914—1918 (Δέριος) ἔχομεν τοὺς ἑξῆς.

ἀριθμούς.

Σύνολον ἐσόδων..... Δρ. 1.233.976.878

Πολιτικαὶ δαπάναι... > 1.023.520.414

Διπλορά... > 210.456.464

ἥτις ἔχρησιμοποιήθη ὁμοῦ μετὰ τῶν συναφθέντων Δανείων εἰς ἔξιπηρέτησιν καθαρῶς πολεμικῶν σκοπῶν.

Συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰς ἐκ δανείων εἰσπράξεις καὶ πληρωμάς εἰς τὸν λογαριασμὸν καταλήγομεν εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα.

*Ἐσοδα διάφορα..... Δρ. 1.233.976.878

> ἐκ δανείων > 1.540.267.023

Σύνολον ἐσόδων..... Δρ. 2.774.243.901.—

*Ἐξόδα πολιτ. ὑπηρεσιῶν Δρ. 1.023.520.414

Στρατιωτικαὶ δαπάναι... > 1.281.802.420

*Ἐξόφλησις δανείων... > 353.754.406

Σύνολον ἐσόδων..... > 2.659.077.240.—

Προσωρινὸν καθαρὸν πλεύνασμα (Δέριος)

1918) ἐκ τῶν πρεϋπολογισμῶν > 115.180.661.—

***Η ἔκθεσις** Ισως θὰ ἔλεγέ τις διτὶ τὰ συμπεράσματα ταῦτα ἀντοῦ Γενικοῦ Ισολογισμοῦ τιτίθενται πρὸς τὰ συμπεράσματα εἰς ἀκατάλήγει τῇ συνοδεύουσα τὸν Γενικὸν Ισολογισμὸν τοῦ 1917 ἀναλυτικῇ ἔκθεσις· τοῦτο δὲ διότι ἡ ἔκθεσις ἐκείνη ἀναβοᾶζει τὸ καθαρὸν παθητικὸν τῷ Δημοσίου ταμείου κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1917 εἰς ὑπερτριακόσια ἐκατομμύρια· εἰς τὸ αὐτὸν ποσὸν ἀνήρχοντο καὶ τὰ καθυστερήματα τοῦ Δημοσίου ταμείου κατὰ τὴν αὕτην ἐποχὴν κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ.

Τηνοργείσο τῶν Οἰκονομικῶν.

**Διάνορσις μεταξὺ ἐλλειπμά-
των καὶ καθυστερήματων.**

Νομίζομεν ότι πρέπει πρὸς ἀποφυγὴν πάσης τάς σημασίας τῶν δρων καθυστερήματα παρεῖηγήτεως γὰρ διακρίνωμεν ἅπειδεὶς διὰ παντὸς τῆς σημασίας τῶν δρων καθυστερήματα προσπολογισμῷ. Τῇ ἀλγοτάτῃ εἶναι δυνατὸν οἱ μὲν προϋπολογισμοὶ νὰ κλείωσιν μὲν ἀπόλυτον ισούχιον (ἐφ' ὅτῳ ἐννοεῖται ἐφιρμόζεται τὸ σύστημα τῆς χρήσεως), καὶ ἐν τούτοις νὰ ὑπάρχωσι καθυστερήματα ἐν τῷ πληρωμῇ τῶν δημοσίων ὑποχρεώσεων, εἰτὲ ἀνάγονται αὐτοὶ εἰς τὴν σφαίραν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἴτε ἀνάγονται εἰς τὰς πράξεις τῆς ταμειακῆς συναλλαγῆς. Πᾶς τις βεβαίως ἐννοεῖ ὅτι τὸ ζῆτημα τῶν καθυστερήματων δύναται νὰ γεννηθῇ ἐκ πλειόνων τῆς μιᾶς ἀφορμῶν: εἴτε ἐκ τῆς ἀνισορροπίας τῶν προϋπολογισμῶν, δηλαδὴ τῆς ὑπάρξεως ἐλλειπμάτων, εἴτε ἐκ τῆς μὴ συμπτώσεως τῆς λήξεως τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν δημοσίων ἐξόδων. Ἀλλὰ καὶ ἔλλη ἀφορμὴ ἡδύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν γένεσιν τῶν καθυστερημάτων, ή ἐξής. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ δρίσταται ἐν τῇ δημοσίᾳ διαχειρίσεις ὁ αὐτός τῶν πράξεων τῆς ταμειακῆς συναλλαγῆς. Ἐν τῷ δημοτικῷ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ Δημοσίου ταχείου καὶ τοῦ παθητικοῦ ἡδύναται νὰ βειντοποιηθάσῃ, δηλαδὴ νὰ μεταλλγράψῃ εἰς μετρητὰ εἰς πάσαν στιγμήν, βεβαίως οὐδὲμικά στενοχωρία θά ἡδύναται νὰ προκύψῃ ἐν τῇ δημοσίᾳ διαχειρίσει. Εἰναιά μως τούτων τὰ μὲν στοιχεῖα τοῦ ἐνεργητικοῦ, πάντα ἡ τὸ μέριστον μέρων αὐτῶν, δὲν δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσι, τούτωντού δὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ παθητικοῦ είναι ἀμέσως ἀπαιτητά, ἵδοι διὰ γεννάται καὶ ἄλλη ἀφορμὴ δυνατρεῖσθαι ἐν τῇ ἐπιπληρώσει τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Δημοσίου ταμείου, δηλαδὴ καθυστερήματα. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι δύσον ἐλατοῦται ἡ πρὸς τὸ δημόσιον ταμείον πίστις, ἥπι τοσοῦτον τὰ στοιχεῖα τοῦ παθητικοῦ κινήστανται ἀπαιτητά. Πραχτίζειμα καταστάσιν τὰ ἔντοκα γραμμάτια παλαιάς ἐκδόσεως, αὗταν ἐν Ἑλλάδι δὲν διέρχονται διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀλλὰ εἰσάγονται εἰς τὰς πράξεις τῆς ταμειακῆς συναλλαγῆς. Τίνη στιγμὴν καθ' ἣν ἡ πρὸς τὸ Δημόσιον ταχείον πίστις ἡλαττώθη, κατέστησαν ἀμέσως ἀπαιτητά καὶ οὕτως ἐδημιουργήθη καθυστερήματα δλῶς ἀνεξάρτητον τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ποῦ ὀφείλονται τὰ ταχεία

καθυστερήματα ἐν Ἑλλάδι

ται νὰ γεννηθῶσι τὰ καθυστερήματα, ἐν δὲ μόνον ἐξ αὐτῶν είναι τὰ ἐλλειπμάτα τοῦ προϋπολογισμοῦ, οἱ δὲ δύο δροι Καθυστερήματα καὶ ἐλλειπμάτα προϋπολογισμοῦ βεβαίως δὲν σημανοῦσι τὸ ἴδιον πράγμα.

Ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν δημιοργίαν τῆς μεγάλης ταμειακῆς στενοχωρίας τῶν καθυστερημάτων, συνήργησαν δύοδι πάντα αἱ ἀφορμαὶ τὰς ὁποίας ανεφέρομεν, τούτεστι τὶς ἐλλειπμάτα τοῦ προϋπολογισμοῦ, η μὴ σύμπτωσις λήξεως ἐτόδων καὶ ἐξόδων, η διάρροος εὐκολία περὶ τὴν πραγματοποίησιν τῶν στοιχείων τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τοῦ Δημοσίου ταχείου, ἀφοδῶς ἀποδεκτούνται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰσολογισμοῦ, ἐκ τοῦ δλου ἐνεργητικοῦ τοῦ Δημοσίου ταχείου ἐλλαγίστων μόνων ποσοστὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ ρευστόν.

Κατότι τὰ ἀνωτέρω είναι ἀρκετὰ διὰ νὰ ἀρωστικά πάσταν ἀπορίαν ἦτος θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ τῆς μελέτης τῶν συμπερατιμάτων τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἰσολογισμοῦ, ἐν τούτοις νομίζονται σκόπιμον νὰ κατατάχωσιν ἐμπρανέτερον καὶ τούτο, δπερ τότου σαρώς διατυπώνται ἐν τῇ ἐκδόσει ἐκείνῃ (τελ. 17), διὰ δηλαδὴ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συντάξεως τοῦ Γενικοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς διαχειρίσεως

ἡ χρῆσις τοῦ 1917 ἡτο ἀκόμη ἀνοικτὴ καὶ ἐπομένως τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῆς ἐθεωρήθησαν ὡς προσωρινοὶ λογαριασμοὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ πιθητικοῦ τοῦ Δημοσίου ταμείου. Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει ὅτι δρ. 251.296.381 ἐκ τῶν ἔσοδων τούτων ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς ἀντίκρυσμα μέρους τῶν ἐν τῷ ἐνεργητικῷ φερομένων ἀπεκτοποιήσαν πληρωμῶν. Ἐπίσης ἐνῷ οἱ μέχρι τοῦ 1913 ἀπολογιζομοὶ ἐφάνινοτο κλείσινες μὲν καταληκτικόν περίσσευμα Δραχ. 111,717,955 ἐν τούτοις ἡ ἔρευνα τῶν στοιχείων τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἔφερεν εἰς φῶς ὃτι ἔδει νὰ ἀποτελεσθῶσιν ἐξ αὐτοῦ ὡς πρώτη δέσις δραχ. 87,137,880 τούθ. ὅπερ ἐπραγματεύοιται διὰ τοῦ Νόμου 180οῦ. Βλέπομεν λοιπὸν ὃτι τὸ πλεόνασμα ἐκεῖνο τῶν 11 ἑκατομμυρίων μετεθλήθη εἰς ἔλλειμμα 76 ἑκατομμυρίων.

Τὸ Δημόσιον Χρέος

Ἐξέλιξις Δημοσίου χρέους 1914—1918 Ἐξετάζωμεν νῦν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Δημοσίου χρέους απὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1918 (Δεκέμβριος). Κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1913 τὸ Δημόσιον χρέος τῆς Ἑλλάδος ἀνήρχετο εἰς Δρ. 1.216.479.596.—

Χρῆσις 1914. Κατὰ τὴν χρῆσιν ταύτην συνήθησαν δάνεια ἡ προκαταβολαὶ δρ. 346.250.000 τούναντίον ἐξοφλήθησαν δάνεια Δρ. 179.377.641 ἥτοι τὸ Δημόσιον χρέος ηδὲ ἡθη (τιμὴ ἐκδέσεως). > 166.872.359.—

Χρῆσις 1915.

Συναφθέντα δάνεια	Δρ. 210 893.969.—
ἐξοφληθέντα	> 91.929.621 —
αὖθησις δημοσίου χρέους	> 118.964.348.—

Χρῆσις 1916.

Συναφθέντα δάνεια	Δρ. 83.232.616.—
ἐξοφληθέντα	> 10.714.063 —
αὖθησις Δημοσίου χρέους	> 72.518.553.—

Χρῆσις 1917.

Συναφθέντα δάνεια	Δρ. 183.788.686
ἐξοφληθέντα	> 11.440.155
αὖθησις Δημοσίου χρέους	> 172.348.531.—

Χρῆσις 1918.

Συναφθέντα δάνεια (τέλος Δεκεμβρίου)	
Δραχ.	716.101.732
ἐξοφληθέντα	Δρ. 60.292.926
Αὖθησις Δημοσίου χρέους	> 655.808.826.—
“Ητοι ἔχομεν συνολικὴν αὖθησιν τοῦ Δημοσίου	

χρέους κατά τὸ διάστημα 1914-1918 (Δ)δριως)... > 1.186.512.617.—

'Επειδή οι χρέους είναι τοῦ ποσοῦ τούτου τὸ πο-
σὸν καθ' ὅ ἡλαττώθησαν τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ ἔντοκα
γραμμάτια καθ' 880ν τὸ ἀνωτέρω διάστημα
δραχμάς 10.000.000—2.171.315=7.828.635.

Ως καὶ τὸ ποσὸν καθ' ὅ ἡλαττώθη τὸ δάνειον
τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας οὐχὶ διὰ τοῦ προϋ-
πολογισμοῦ ἀλλὰ διὰ τῶν πράξεων ταμιακῆς συναλ-
λαγῆς ἐτῶν 1917 καὶ 1918 Δρ. 4.000.000 >

11.828.685

'Εχομεν ύπόλοιπον.....> 1.174.683.932

Διὰ νὴ ἔχωμεν δημαρχίας τὴν πραγματικὴν αὕτη-
σιν τοῦ Δημοσίου χρέους (τιμὴ δημοκατικὴ) κατὰ
τὴν τετραετίαν πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὸ τελικὸν
ἔξχιζόμενον τῶν θετικῶν ἢ ἀρνητικῶν διατροφῶν ἀφ'
ἐνὸς μὲν τιμῆς ἑκδόσεως καὶ δημοκατικῆς
τιμῆς κατὰ τὴν εκδόσιν τῶν δανείων καὶ ἀφ' ἑτέρου
μετεξῆν τῆς τιμῆς ἔξχιζορᾶς τῶν δημολογιῶν καὶ τῆς
δημοκατικῆς τιμῆς κατὰ τὴν ἔξφλησιν

40.762 317

1.215.446.249

Τῷ ὅντι τὴν 31 Δεκεμβρίου 1913 τὸ Δημό-
σιον χρέος ἀνήρχετο εἰς.....> Δρ. 1.216.479.596.—

Τὴν δὲ 31 Δεκεμβρίου 1918 τὸ Δημόσιον
χρέος ἀνήρχετο εἰς.....> 2.431.925.845.—

Αὔξησις.....> 1.215.446.249 —

Συγκρότησις Τὸ Δημόσιον χρέος κατὰ τὴν
τοῦ Δημοσίου χρέους 31 Δεκεμβρίου 1918 συνεκροτεῖτο
κατὰ τὸ τέλος 1913 ὡς ἔξης:

Δάνειον τῶν τριών Δυνάμεων εἰς χρυσὸν

1833.....	>	Δρ. 48.546.011.—
Πολαιά Δάνεια εἰς χρυσὸν.....	>	454.533.000.—
Νέα εἰς χρυσὸν.....	>	611.873.500.—
Προσωρινά εἰς χρυσὸν.....	>	98.233.963.—
Δάνεια εἰς Τραπεζογραμμάτια.....	>	202.709.945.—
Προκαταβολαὶ συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ πραγματοποιηθέντος μέρους τοῦ Δανείου τῶν 750.000.000 εἰς χρυσὸν	>	938.600.000.—
Δάνεια Εἰδίκων Ταμείων	>	25.302.000.—
Κυματίνον χρέος.....	>	52.122.426.—
Σύνολον.....	>	2.431.925.845.—

**Αἱ εἰς χρυσὸν προκαταβο-
λαὶ τῶν Συμμάχων.**

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 938.600.000
τῶν προκαταβολῶν ἀναγράφεται εἰς χρυσόν, ἐν τούτοις
ούσιαστικῶς ἐπραγματοποιήθη εἰς δραχμάς ἐν Ἑλλάδι. Καθ' ὅσον πρὸς
πραγματοποίησιν αὗτοῦ ἔξιδόθησαν Τραπεζογραμμάτια τῇς Ἐθνικῆς Τρα-
πέζης. Εἴναι φυνερὸν λοιπόν, ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν γίνωσι τραχήγματα ἐπὶ τῶν
πιστώσεων τῶν ἀνοιχθεισῶν, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐπραγματοποιήθησαν
τὰ δάνεια εἰς χρυσὸν. Τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν διὰ τὰς μελλοντικὰς
ἀποκλίσεις τῆς Balance des Comptes.

**Τὰ πριγματοποιηθέντα
δάνεια κατά τὸ 1913.**

'Ἐν σχέσει πρὸς τὰ πραγματοποιηθέντα κατὰ τὸ δάνεια κατά τὸ 1918. 1918 Δάνεια ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἑξι.σ. Ἐκ τοῦ δανείου τὸν 750 000.000 τῶν συμμάχων ἐχρησιμοποιηθεῖσαν εἰς Τραπεζογραμμάτια κατὰ τὸ 1917 δραχμαὶ 50.000.000. Ἐμεινεν ὑπόλοιπον δραχ. 700.000.000, ἐκ τούτου δραχ. 625.000.000 ἐπραγκωτοποιηθεῖσαν εἰς δραχμὰς πατὴ τὸ 1918. Ἐκ τοῦ ποιοῦ τούτου δραχμαὶ 475 ἐχρησιμοποιηθεῖσαν διὰ πολεμικὰς ἐν γένει δαπάνας. Τὰ ὑπόλοιπα 150.000.000, ὡς καὶ τὸ ποιοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ Δανείου τῶν 100 000.000 ἀπετέλεσεν κεφάλαιον 250.000.000, τὸ δόπιον πρωρίσθη ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐξότλησιν τῶν καθυστερημάτων. Πράγματι τὸ σύνολον τῶν ἐξοφληθέντων καθυστερημάτων μέχρι τέλους Δ) δραχμοῦ ὑπερθεῖσεν τὰ 200.000.000· επομένως θά παραμένωσι παρὰ τὴν Ἐθνικὴν Τραπέζην τῆς Ἑλλάς (ἐκ τῶν 6600.000)· αιθέσιμα πρὸς πληρωμὴν καθυστερημάτων 50.000.000. Εἰς ταῦτα θὰ προστεθῇ ἐκ τοῦ δευτέρου πολεμικοῦ Δανείου (ήποδεκάδοσιν) τῶν 75.000.000 ποσὸν 50.000.000. Οὕτω δὲ θὰ ὑπάρχωσι διεκθίσιμα κατὰ 1919 δραχμαὶ 100.000.000, αἵτινες θὰ ἐπαρκέσωσιν πρὸς ὅλην σχερῆ ἐξόφλησιν τῶν ταμιακῶν καθυστερημάτων. Εἰς ταῦτα σιμπεριλαμβάνεται καὶ ὅλοκληρον τὸ δραπελόμενον ποσὸν ἐκ παρακτικήν καθαύδην διπερ θὰ μεταβιβάσῃ εἰς πίστωσιν τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκών καὶ Δανείων ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἥτις δὲν θὰ βραδύνῃ πλέον τῶν δύο ἡ τριάντα μηνῶν.

Ἐσωτερικὰ Δάνεια κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου.

'Ἐκ τῶν ἀνωτέρω τυνάρτεται διὰ τὴν Ἑλλάς καθ' δλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἐπραγματοποιήσεν διανεικά 100.000.000 δραχμῶν, εἰς ᾧ οὐκεὶ προτεθῆται καὶ τὸ ὑπὸ δικήσιν τῶν 75 ἑκατομμυρίων. Βεβήλωσε τὸ πιστὸν τοῦτο συγκρινόμενον πρὸς τὰς τεραστίας πολεμικὰς διαπάνως 1917-1918 εἰναι ἐλάχιστον· ἀλλά καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν εἰναι ἐξαιρετικαὶ οἱ συνθήκαι οὐδὲ τὰς δοποίας εὑρέσθη τὴν Ἑλλάς κατὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἐνότητος τοῦ Βατιλείου. Ηρέπει νὰ ληφθῇ ἀκόμητη ὅπ' ὅφει μέχρι ποιοῦ σημείου εἰχει καταπέσει ή δημοσίᾳ πίστις διὰ νὰ ἔννοιηθῇ πρὸ ποιῶν διαχρειῶν εὑρέθητη ἡ ὑπηρεσία τοῦ Γραμματείου τῶν πλικωνωμάτων. Βεβήλωσε τὴν μεγάλην νομιματικὴν κυκλοφορίαν ἐπέτρεψε, τίσαις δὲ καὶ νὰ ἐπέζηχλε, τὴν ἔκδοσιν δημοσίων δανείων. Ἀλλὰ τὰ Δημόσια Δάνεια δὲν δύνανται νὰ ἐπιτέλλωνται διὰ τὴς βίας. Τούναντίον χρειάζεται μεγάλη διαπαθηγότης καὶ προπαρατευητική τοῦ κοινοῦ διὰ νὰ τραπῇ πρὸς τὰ Δημόσια Ταμεία πειθόμενον διὰ τὸ Δημόσιον Δάνειον ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλεστέραν τοποθέτησιν τῶν κεφαλαιών.

**Δυσκόρεια περὶ τὴν συνομολόγησιν
ἐσωτερικῶν δανείων.**

'Ητο τοιαύτη δύμας ἡ κατάστασις τῆς δημοσίας πίστεως ἔως πρὸ μικροῦ, ὥστε ἡ δημητρίεις τοῦ Δημόσιου Χρέους δὲν ἐτόλμησε κακὸν νὰ τάξῃ προθεσμίαν διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὸ δανείον τῶν 100 ἑκατομμυρίων, ἀλλὰ προσεπάθησε διὰ διαχρήσιν συνδικατούματον νὰ καλύψῃ τοῦτο ἐξ ὀλοκλήρου ἐντὸς 8 μηνῶν. Σήμερον βεβήλωσε τὴν κατάστασις εἰναι ὀπὸ πάτησης ἀπόφεως καλλιτέρω. Δὲν πρέπει δύμας νὰ παρορῶμεν διὰ δὲν θὰ ἔχῃ δυνατὸν νὰ ἔντεινηται τῇ τε φορολογικῇ προσπάθεια καὶ τῇ προσπαθεια πρὸς συνομολόγησιν ἐσωτερικῶν δανείων, τούλαχιστον ἐρχόμενον ἐρχόμενον ἐρχόμενον ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας. Ηρέπει δὲ νὰ διαλογηθῇ διὰ τὴν φορολογικὴν ἔντειας ἐρχόμενης καὶ τὰ τούς τελευταίους μῆνας εἰς σημείον μῆτη πειτέρεπον νὰ ζητηθῶσι, πρὸς τὸ παρόν τούλαχιστον, καὶ ἀλλικαὶ χρηματικὴ θυσίαι ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ.

**Η στερεότητης τῶν πλεονασμάτων
τῶν ὑπεγγύων προσόδων κατά
τὸν πόλεμον**

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐμπνέει αἰσιοδοξίαν μεγίστην καὶ θὰ διευκολύνῃ καὶ προαγάγῃ μεγάλως τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους είναι ἡ βαθμιαία ἐμπέδωσις τῆς πίστεως τοῦ δημοσίου ταμείου, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ σταθερότης τῆς ἀποδόσεως τῶν ὑπεγγύων προσόδων κατά τὸ διάστημα τοῦ Βαλκανικοῦ καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δύναται τις γὰρ ἀτίση ἀπαρατήρητον, διτι μεθ' ὅλην τὴν ἐπὶ ἔλαττον ἀπόδοσιν τῶν τελωνιακῶν ἐσόδων λόγῳ τῶν δυσκολιῶν τῶν συγχοινωνιῶν καὶ τοῦ ἀπεικλεισμοῦ, τὸ ὑπὲρ τῶν δανειστῶν διατιθέμενον πισσὸν ἐκ τῶν πλεονασμάτων πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ τοκογρεωλυσίου παρουσίασε σταθερὰν αὔξησιν, ἀποτελούσαν τὸ μᾶλλον ἀναμφισβήτητον δεῖγμα τῆς ἀπολύτου ἐσωτερικῆς ἀξίας τῶν ὅμολογῶν τοῦ Ελληνικοῦ Δημοσίου Χρέους.

**Διεύδοξοι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς
συστάσεως τοῦ Δημ. Χρέους.**

Οἱ ἔξετάζων τόσον τὴν ἔξελιξιν τοῦ Δημοσίου Χρέους τῆς Ἑλλάδος δύον καὶ τὴν οὐστασιν αὐτοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἔχει καὶ τοῦτο τὸ εὐχάριστον νὰ παρατηρήσῃ. Ἐλάχιστον αὐτοῦ μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ προσωρινὰ δάνεια ἀπαιτοῦντα ἀμέσως καὶ ἐπιτακτικῶς τὴν τακτοποίησιν τῶν. Ἐπίσης τὸ κυμαίνον χρέος δὲν ὑπέστη κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν διόγκωσιν, δπως ἥδυνατο νὰ συμβῇ. Τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς παρατηρήσεως ταύτης εὐκόλως τις κατανοεῖ. Δὲν διαφεύγει τὴν ἀντίληψιν οὐδειὸς ὅποιον ἐπικίνδυνον βάρος ἀποτελεῖ διὰ τὰ δημιουρικά ἢ δυνονάλογος αὔξησις τοῦ κυμαίνοντος χρέους, ιδίως τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ πίστις τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ δημόσιον ταμείον, μὴ οὖσα βαθέως θεμελιωμένη, δὲν θὰ ἥδυνατο νὰ συγκρατήσῃ τὸ ρεῦμα τῆς ἀναλήψεως τῶν καταθέσεων. Βεβαίως τὸ κυμαίνον χρέος ἀποτελεῖ ἔνα τῶν πολυτιμωτέρων βιογράφων τοῦ Δημοσίου Ταμείου, μάλιστα εἰς ἔξαιρετικὰς περιστάσεις ὡς αἱ τῆς τελευταίας τετραετίας, ἀποτελεῖ τὸν κολίτερον καὶ μεθοδικώτερον τρόπον τῆς πραγματοποίησεως δανείων, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη ἐξεδόθησαν κατὰ τὸν πόλεμον ἔντοκα γραμμάτια εἰς μεγάλην κλίμακα.

Παρ' ἥμιν ὅχι μόνον δὲν ἥδει θη κατὰ τὴν δικρεόστασιν τετραετίαν τὸ κυμαίνον χρέος ἀλλὰ τούντιον ἔχρησιμοποιήθη σημαντικὸν μέρος τῶν διὰ τὰ καθυστερήσατα πρωρισθέντων 300 ἑκατομμυρίων πρὸς ἐξόφλησιν σχεδόν δλοκλήρου τοῦ ἀπαίτητοῦ κυμαίνοντος χρέους.

Η Φορολογικὴ Προσπάθεια

Η περὶ τοῦ 1914 φορο-
λογικὴ πολιτικὴ

Ἐξετάσωμεν νῦν τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς λογικὴς πολιτικῆς. Ελλάδος, δηλ. τὴν φορολογικήν της προσπάθειαν, ὃν φ' ὅλας τὰς ἀπόφεις, ὡς ἡσκήθη αὕτη κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἐντεύθεν.

Πρὸ τούτου δημαρχὸς θὰ ἡτο σκόπιμον νὰ ρίψωμεν ταχὺ βλέμμα εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ 1914, κατὰ τὴν ὄποιαν τὸ Κράτος ἐκύβερνήθη συνεχῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κόμματος. Δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ βασίμως, διτι ἔκτοτε ἥρχισαν νὰ τίθενται ἐν Ἑλλάδi αἱ πρώται βάσεις ἀληθοῦς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Η ἀντικατάστασις τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων, καταδικασμένου ἐπιστημονικῶς, διτι τοῦ φόρου τῶν σπειρομένων γαιῶν, ἡ ἐπιβολὴ τοῦ συμπληρωματικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσιοδῆματος, ἡ ἔλαττωσις δαφόρων εἰσιγωγικῶν δαχτυλῶν ἐπὶ τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, πεί-

θισον τὸν μελετῶντα τὴν φορολογικὴν ἴστορίαν τοῦ τόπου, διτὶ ἀν δὲν ὑπῆρ-
ξεν πλήρες πρότραπμα, τοὐλάχιστον ὑπῆρξεν ἀπαρχὴ προγράμματος φορο-
λογικῆς δικαιοσύνης καὶ διτὶ πράγματι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς του ἐπειώκετο ἡ
ἀνακούφισις τῶν ἀπορωτέρων τάξεων, διὰ τῆς μεταβολῆς τῶν φορολογι-
κῶν βαρῶν ἐπὶ τῶν μᾶλλον εὐπόρων.

Οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι Οἱ ἐπειδόντες Βαλκανικοὶ πόλεμοι ἦτο φυσικὸν νὰ ἀνακό-
πολεμοι φωτὶ τὴν κανονικὴν ἐξέλιξιν τῆς φορολογικῆς ἔκεινης προσπα-
θείας. Μετὰ τὸ πέρας τῶν πολέμων ἥρχισε βεβίως ἡ μελέτη πρὸς ἐπί-
τευξιν τῆς ἀπαιτουμένης φορολογικῆς ἀφομοιώσεως τῶν νέων ἐπαρχιῶν.
Ἄλλ' ἐξερράγη ὁ εὐρωπαϊκὸς πόλεμος δοτις, ὡς εἰκός, οὐ μόνον ἀνέκοψε
πᾶσαν τοιαύτην κίνησιν, οὐ μόνον κατέστησεν ἀδύνατεν τὴν ἀμεσον ἐφαρ-
μογὴν σίασδήποτε φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐδημιουργήσε
τοικύτας γενικὰς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ εὐδικάς διὰ τὸ ἐλληνικὸν Κρά-
τος, συνθήκας, ὡστε καθίστατο ἀδύνατος ἡ ὄλοκληρωτικὴ ἐφαρμογὴ ἐπι-
στημονικοῦ προγράμματος φορολογίας.

Ἡ περίοδος 1914—1918 Εἴσετάζοντες τὴν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1914 καὶ ἐντεῦ-
θεν, εἴμεθα ἡγανχασμένοι νὰ θέσωμεν ὡς ὅριον τὸν Ἰούνιον τοῦ
1917 καὶ νὰ διακρίνωμεν τὴν περίοδον τοῦ διγαστικοῦ ἀπὸ τὴν περίοδον τῆς
ἐνότητος τοῦ Βασιλείου. Καὶ εἴναι ἀναγκαῖξ ἡ διάκρισις αὕτη, λόγῳ τῆς
ἀνομοιότητος τῶν δύο τούτων ἐποχῶν, ἀνομοιότητος ὀρειλομένης εἰς τὰς
ἄντικρυς διαφόρους ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς διετέ-
λεσσεν ἡ χώρα.

Ἡ περίοδος πρὸ τῆς ἀποκαταστάσεως Κατὰ τὴν πρώτην χρονικὴν περίοδον, καὶ ἵδιως ἀπὸ
τῆς ἐνότητος τῶν ἀρχῶν τοῦ 1915, ὅδεν σχεδόν οἰκονομικὸν μέτρον
νὰ φορολογῶνται τὰ ἐκ τοῦ πολέμου ἔκεκτα κέρδη. Ἐλήφθησαν καὶ προη-
γομένως μέτρα τινὰ φορολογικά, ἀλλ' ἀεισιτικῶν ταμειακῶν ἀποτε-
λεσμάτων. Τὸ Νομοθετικὸν Διάταγμα τοῦ Μαρτίου, ἰδίου ἔτους, ἐθέσπιζεν
εἰσφοράν εἰς βάρος τῶν πλοιοκτητῶν, ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων χωρητικότητος
ἄνω τῶν 100 τόνων. Ἐπηροδόντο τῆς φορολογίας τὰ ἀγορασθέντα μετὰ τὴν
1 Ἱανουαρίου, ἀν ἡ ειμήν αὐτῶν ἦτο ἵση ἡ ἀνωτέρα πρὸς τὴν τότε τεκμηρι-
νομένην ἀξίαν τοῦ πλοίου, ἥτις ἐχρησίμευε καὶ ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογι-
σμὸν τῆς εἰσφόρας. Τὰ ἀτμόπλοια ἀπετέλουν δύο κλάσεις, τὴν τῶν ἐπιβα-
τικῶν καὶ τῶν φορτηγῶν, καὶ ὡρίτσην ἡ ἀξία τοῦ πλοίου κατὰ τὸν χρόνον
ἔκεινον κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ κατὰ κλίμακα προσδευτικήν. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ φό-
ρου ὑπελογίζετο εἰς 40 ἑκατομμύρια, ἀλλὰ δὲν ἐφηρμόσθη ὑπὸ τῆς διαδόχου
Κυβερνήσεως. Κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα ἐπίσης διὰ Νομοθετικοῦ Διατάγματος
ἐπεκλήθη τὸ ἔνσημον τῆς κοινωνικῆς προνοίας, ἀποτελοῦν φόρον ἐπὶ ὡρι-
σμένων τινῶν πράξεων. Τὸ Διάταγμα τούτο ἐφηρμόσθη καὶ ἐκυρώθη κατό-
πιν διὰ Νόμου. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ φόρου ὑπελογίζετο εἰς 700 χιλιάδας,
ἡδύνατο δὲ νὰ δικτεθῇ ἐν δλφ ἢ ἐν μέρει ὑπὲρ τῶν Οἰκονομικῶν συστιτίων.

Αἱ δυσχέδειαι κατὰ τὴν Προσωρινῆς Κυβερνήσεως Πρέπει νὰ διμολογηθῇ διτὶ τὸ ἔργον τῆς Διοι-
κηταστάσεων τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἀμα τῇ ἐγκαταστάσει τῆς πχρούσης
‘Η Κυβερνητικὴ καὶ Διοικητικὴ προσπάθεια ἐπρεπε νὰ είναι διετή. Τὸ
ἐξωτερικὸν πρόγραμμα περιελάμβανε τὴν πρὸς πόλεμον παρασκευὴν τῆς

χώρας, ήτο ύποχρεωμάνη δημαρχία ή Κυβερνησίας ἐκ παραλλήλου νὰ βελτιώσῃ και τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους.

Καθ' ίδην στιγμὴν ἔκπλει τὸν λαὸν εἰς θυσίαν αἴματος, εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητῇ παρ' αὐτοῦ καὶ χρηματικὰς θυσίας, καὶ η πραγματοποίησις τοῦ τελευταῖον ιδίως, ήτο τόσον δυσκαλωτέρα δεὸν η Διοίκησις δὲν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς δργανωμένας οἰκονομικᾶς ὑπηρεσίας, δυναμένας νὰ ἐνστρήγεται ἀκινδύνως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὴν ἀπαιτούμενην ἀφρίμαξιν. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐν πάσῃ περιπτώσει διὰ πίεσις φορολογικὴ ἐπὶ τῶν ἀπορωτάρων τουλάχιστον τάξεων δὲν ὑπῆρξε, καὶ ἀν ὑπῆρξε δὲν ήταν τοιαύτη ὥστε νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς οἰκονομικᾶς τοῦ λαοῦ δυνάμεις.

Τὰ τελευταῖα φορολογικὰ

Τὰ στενὰ χρονικὰ δηρια τῆς διμιλίας ταύτης δὲν μέτρῳ ἐπιτρέπουν οὔτε νὰ ἀναπτύξωμεν ἐν τοῖς καθέκαστον τὰ ληφθέντα φορολογικὰ μέτρα, οὔτε νὰ ἐνδιατελέψωμεν ἐπὶ τῆς σχέσεως ἣν ἔχουσι τὰ μέτρα ταῦτα πρὸς τὴν καθόλου οἰκονομίαν τοῦ Ἑθνους καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν αὐτοῦ πηγῶν. Θὰ περιοριζθῶμεν ἐπομένων εἰς τὴν ἀπαρθίμησιν τῶν πουοδιστέρων ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τὸν κατὰ προσεγγισιν καθορισμὸν τῆς ἀποδόσεως των, τόσῳ μᾶλλον καθόδον διακεκριμένοι συνάδελφοι ἀνέπτυξαν ἀπὸ τῆς ἔδρας ταύτης τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπιτελιμονικῆς του ἀπόφεως. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μέχρι τοῦδε φόρων μετερρυθμισθῆσαν οἱ ἑξῆς.

Ο φόρος τῆς δεκάτης

Διὰ τοῦ νόμου 963 τοῦ 1917 ἐπικυρώσαντος καὶ συμπληρώσαντες τὰ ὑπ' ἄριθ. 2213 καὶ 2688 Διατάχματα τῆς Προσ. Κυβερνήσεως ἐμειώθη ἀπὸ τοῦ 1918 ὁ φόρος δεκάτης νέων χωρῶν ἀπὸ 11 ¼, %, εἰς 8 %, διὸ δὲ τὰ ἄλλα προϊόντα πλὴν τοῦ καπνοῦ καὶ εἰς 9 ¾ οἱ διὰ τὸ ἔλειον καὶ τὰς ἔλαχίσ. Κατηγρήθη ἡ δεκάτη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αίγαιου πλὴν Κρήτης ἐπὶ ὀπωροφόρων καὶ λαχανοκήπων. Επισής ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ήπείρῳ, ἀπὸ τοῦ 1917 μὲν διὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ηπειρωτικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ 1918 δὲ δὲ διῆλας τὰς ἐπαρχίας. Βέηρεύθησαν εἰδῆ τινά, γεώμητρα, κάταταν κλπ. Κατηγρήθη ἐπίσης ἀπὸ τοῦ 1918 ὁ φόρος μελισσῶν νέων χωρῶν. Βέπεδλήθη δὲ γάριος φόρος ἐπὶ τῶν ἑσπεριούσιδων καὶ λοιπῶν ὀπωροφόρων δένδρων τοῦ Αίγαιου, πλὴν Χίου, εἰσπραττόμενος εἰς τὰ τελωνεῖα κατὰ τὴν ἑξαγωγὴν ἢ μεταφορὰν (Δ) λεπτὰ κατὰ χιλιόδα λεμονίων, 2 δραχ. κατὰ χιλιόδα πορτοκαλλίων κλπ.) Κατηγρήθη ἡ φορολογία δεκάτης βοτκησίμων νέων χωρῶν καὶ ἐπεξετάθη ἡ φορολογία τῶν βοτκῶν Παλαιάς, Ἐλλάδος. Ἐπεξετάθη ἡ φορολογία τῶν ξηρῶν σύκων ἡ Ισχύουσα σὲ Παλαιά. Ἐλλάδι καὶ εἰς τὰς νέας χώρας.

Ἄντικατεστάθη ὁ φόρος δεκάτης ἐλαῖου καὶ ἐλαιῶν τῆς νήσου Λέσβου διὸ ἐγγέισυ φόρου εἰσπραττομένου εἰς τὰ τελωνεῖα κατὰ τὴν ἑξαγωγὴν ἢ μεταφορὴν ἐντὸς τοῦ Κράτους. Ο φόρος ὡρίσθη εἰς 11 ο/ο ἐπὶ τῆς μέσης τιμῆς τοῦ ἐλαῖου χονδρεκαλοῦ καὶ μουργελαοῦ. Επὶ τῶν ἐλαιῶν εἰς 4 λεπτὰ κατ' ὅκαν καὶ ἐπὶ τοῦ σάπωνος εἰς 5 λεπτὰ κατ' ὅκαν.

Τέλος ἀδειῶν

Διὰ τοῦ νόμου 933 τοῦ 1917 ἐπὶ ἑκάτης ἀδειάς ἑξαγωγῆς ἑξαγωγῆς ἐμπορευμάτων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν ἢ διαμετακομίσων ἐπεβλήθη τέλος δραχ. 5 ἐκανδομένης ἴδιας ἀδειάς διὸ ἐκαστον εἰδός ἴδιας τελετῶν. Ἐκ τοῦ ἑσόδου τούτου ἐλπίζεται ἀπόδοσις δραχ. 50.000.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου οίνος καὶ σίπων ἑξαγόμενοι διὰ τῶν ἄνω ἀδειῶν ὑπεβλήθησαν προσέτι εἰς τέλος 10 ο/ο ἐπὶ τῆς ἀξίας βάσει διατιμήσεως.

Τὸ τέλος τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ κατὰ τὴν μεταφορὰν οὗνου καὶ γλεύκους διὰ σιδηροδρόμων ἢ ἀτμοπλοίων ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν ἢ ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἀλλ' εἰς πόλεις πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 10 χιλιάδων κατοίκων. Τὰ ἀνωτέρω τέλη ἐπιβάλλονται ὅπου τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν φορολογοῦνται διὰ τέλους ἐξαγωγῆς ἢ μεταφορᾶς.

Ο φόρος ἐπὶ τῆς καταχθαρᾶς προετόδου τῶν Μεταλλείων Θεραπέας προσάρδου τῶν Μεταλλείων. Ο φόρος τῆς καταχθαρᾶς προετόδου τῶν Μεταλλείων ἀπὸ τοῦ 1916 καὶ ἐφεξῆς (λευκολίθου καὶ χρωμίου) προσαυξάνεται κατὰ τὸ ημισου.

Η δεκάτη Σάμου Ἑπὶ τοῦ καπνοῦ Η δεκάτη Σάμου ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου καὶ μεταφερομένου καπνοῦ νευ καπνοῦ ὡρίσθη εἰς 8 ο[ρ]ο ἐπὶ τῆς ἀγοραίς ἀξίας καταργήθη δὲ τὸ τέλος καὶ ἡ δεκάτη καπνοῦ τὰ ἐπιβεβλημένα διὰ νόμου τῆς Σαμιονίς Πολιτείας.

Ἐξαγωγικὸν τέλος Τὸ διὰ τοῦ ἄνω νόμου ἐξαγωγικὸν τέλος (20 λεπτῶν καπνοῦ. κατὰ χιλιόγραμμον) καπνοῦ εἰς φύλλα γρύζθη εἰς δραχ. 2 κατὰ χιλιόγραμμον (ἐκτὸς τοῦ καπνοῦ Ἀργολιδοκορινθίας καὶ τοῦ ὅμοίας τοῦ ὀρείτος καπνοῦ τῶν ἀλλών ἐπαρχιῶν ὥρισθέντος εἰς 1 δραχ.). Ἐκ τῆς αὐτῆς εώς ταύτης προεΐθετο ἀπόδοσις δραχ. 25.000.000, ἦτις δημως κατόπιν τοῦ νόμου 1321, ἵνα οὖ περιωρίζεθη τὸ τέλος τοῦτο κατὰ τὸ ημισου, ἀναγκαῖς θά ἐλατωθῇ εἰς τὸ ημισου. Διὰ τὸ 1919 ἡ ἀπόδοσις ὑπελογίζετο εἰς 9.000.000.

Ἐγγειος φόρος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ. Διὰ τοῦ νόμου 1321 (1918) ἐπεδλήθη ἔγγειος φόρος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ΙΙ. Ἐλλάδος, Σάμου, Χίου καὶ Κρήτης ἵσος πρὸς 10 ο[ρ]ο ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ παραχομένου καπνοῦ. Ἐξαἱρεῖνται τὰ καπνά, τῶν πρὸ τοῦ 1918 ἐσοδειῶν. Τὸ ἐκ τοῦ ἐγγείου τούτου φόρου ἔσοδον ὑπολογίζεται εἰς δρ. 2 ἑκατομμύρια.

Φόρος καταναλώσεως Διὰ τοῦ νόμου 1320 τοῦ 1918 ἐπεδλήθη φόρος κατέπι τοῦ οἶνου ταναλώσεως ἐπὶ τοῦ καταναλοιτικούμενου οἶνου εἰς πόλεις πληθυσμοῦ ἀνωτέρου τῶν 5 χιλ. κατοίκων. Ο φόρος ὡρίσθη εἰς 6 ο[ρ]ο ἐπὶ τῆς μετίης ἀκεραίας ἀξίας χονδρικῆς πωλήσεως οἶνου ἢ γλεύκους μή δυναμενος νὰ ὑπερβῇ τὰ λεπτά 6 κατ' ὄκνην.

Ο ἐν φιάλαις οίνος, ὁπουδήκτος τοῦ Κράτους, ὑπόκειται ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω φόρου καὶ εἰς πρότιθετον φόρουν κατὰ φιάλην ἀπὸ λεπτῶν 5 μέχρι δρ. τριῶν ἀναλόγως τῆς τιμῆς πωλήσεως: ἐκάτητης φιάλης, τῶν λεπτῶν 5 ἀντιτοιχούντων εἰς φιάλην ἀξίας μιᾶς δραχμῆς καὶ τῶν δραχ. 3 εἰς φιάλην ἀξίας 20 δρ. καὶ ἄνω. Η ἀπόδοσις ὑπελογίσθη εἰς 1.650.000 δραχ. ἐτησίως.

Τέλος ἀδειῶν τελέσεως Διὰ τοῦ νόμου 1237 τοῦ 1918, ὃστις ἐρρόθμισε δημοσίων θερμάτων. Ἄλλως τὰ τῆς φορολογίας τῶν δημοσίων θερμάτων ἐλαχίστεται ἀπόδοσις 60.000 δραχμῶν κατὰ τὸ 1918 καὶ 100.000 δραχ. διὰ τὰ μετέπειτα ἔτη.

Τέλος χειματιστηριακῶν πράξεων Διὰ τοῦ νόμου 1349 τοῦ 1918 ἐπεδλήθη τέλος ἐπὶ τῆς πωλήσεως χρηματιστηριακῶν χρεωγράφων τοῖς μετρητοῖς ἢ καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς. Ἐπὶ χρυσα-

στηριζαχής ουμβάσεως μέχρι δρ. 200 λεπτά 5, ἐπὶ 200 μέχρι 1000 λεπτά 10, ἀπὸ χιλίων καὶ ἀνω δρ. 1. Ἐξαιροῦνται αἱ πράξεις ἐπὶ χρεωγράφων τοῦ Δημοσίου. Η ἑτησίᾳ ἀπόδοσις ὑπολογίζεται εἰς δρ. 1,000,000.

Φόρος ἐπὶ τοῦ οίνο- 'Ο νόμος 971 τῆς 21 Ὁκτωβρίου 1917 περὶ φορο-
πτεύματος λογίας τοῦ οίνοπνεύματος», τεθεὶς εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ
1ης Ἰανουαρίου, 1918 ἐπέφερεν αὐξῆσιν τῶν ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ οίνο-
πνεύματος ἐσόδων τοῦ Κράτους ἀτινα ηὔξησαν ἀπὸ δρ. 6,200,000, (1917)
εἰς δρ. 7,500,000 (1918). 'Ἐν δικαστηρίῳ ἡ πόλις ὅφιν ὅτι διὰ τοῦ νόμου
τούτου κατηγορήθη τὸ δικαίωμα καταναλώσεως τῶν παλιτρῶν πνευματωδῶν
ποτῶν καὶ ζήσου καὶ τὸ τῶν οίνοπνευματοποιῶν β' κατηγορίας, οὐτειος ἡ
ἀπόδοσις ἀνήρχετο εἰς 700,000 περίπου χιλιάδων δραχ. ή ἐκ τοῦ νόμου
τούτου διαφορὰ τῶν ἐσόδων, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς πρηγούμενάς ισχύοντας
νόμους, παρουσιάζεται ἔτι μεῖζων, δεδομένου μάλιστα ὅτι τὰ ἐσόδα τοῦ
1918 εἶναι καθαρά, οὐδεμιᾶς ἐπιστροφοῦ φόρου η δικαίωματος γινομένης
δι' ἔξχωγῆν οίνοπνεύματος εἰς τὴν ἀλλοδαπήν Τὰ ἐσόδα μάλιστα τοῦ 1918
θὰ ἥσαν κατὰ τὸ τέταρτον περίπου ἀνώτερα, ἐὰν ἐπετρέπετο ἡ εἰς Μακεδο-
νίαν μεταφορὰ τοῦ οίνοπνεύματος, ἥτις εἶχεν ἀπαγορευθῆ ὑπὸ τῶν Συμμά-
χων. Διὰ τοῦτο προβλέπεται ὅτι τὸ ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ οίνοπνεύματος
ἐσόδον τοῦ Κράτους, δινάμει τοῦ νόμου 971, θὰ ἀνήρχετο διὰ τὸ οίκονο-
μικὸν ἔτος 1919—1920 εἰς 9,700,000 δραχ. 'Ἐν δικαστηρίων τὸ ποσὸν
τοῦτο πρὸς τὸ ἐτεῖ 1915 ἐσόδον, καθ' ὃ ἔτος ἡ φορολογία τοῦ οίνοπνεύ-
ματος ἐφημέρισθη κανονικῶς εἰς δλην τὴν Ἑλλάδα, Παλαιάν καὶ Νέαν,
ἀποδέσσεις 6,700,000 δραχ. παρουσιάζεται αὐξῆσις ἐσόδων δυνάμει τοῦ
νόμου 971 ἐκ δραχ. 3,000,000.

'Ο νόμος 1597 τῆς 29 Δεκεμβρίου 1918 περὶ τροποποίησεως καὶ συμ-
πληρώσεως τοῦ νόμου 972 καθώρισεν ἔνικίν τιμῆν πωλήσεως τοῦ οίνο-
πνεύματος καὶ ἐπέβαλε πρόσθετον φόρον κατκαλώσεως ἐπὶ τοῦ κατανα-
λισκομένου οίνοπνεύματος. 'Ἐκ τοῦ ἐπιβικλλομένου τούτου προτιθέτου φό-
ρου προβλέπεται αὐξῆσις ἐσόδων ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ οίνοπνεύματος
οὐχὶ ἔλασσον τῶν 3,000,000 δραχμῶν. Δηλαδὴ κατὰ τὸ οίκονομικὸν ἔτος
1919)1920 προβλέπεται ὅτι τὸ ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ οίνοπνεύματος ἐσό-
δον τοῦ Κράτους θέλει ἀνέλθῃ εἰς 12,700,000 δραχ.

Πρόσθετα τέλη Διὰ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 7 Μαρτίου 1917
ἐπεβλήθη τὸ ἔνσημον κοινωνικῆς προνοίας ἐπὶ ώρισμένων τινῶν
χράξεων. 'Ἐπεβλήθη δὲ ἐπίσης εἰσφορὰ 3/0/0 ἐπὶ τῶν ἐσόδων τῶν ιαδῶν,
5/0/0 ἐπὶ τῶν ἐσόδων τῶν μονῶν καὶ 3/0/0 ἐπὶ τῶν ἐσόδων τῶν λιμενικῶν
ταμείων.

'Η ἐφαρμογὴ τοῦ φόρου τούτου πειραρίσθη. Οστερὸν διὰ τοῦ νόμου
863 περὶ προσθέτων τελῶν μέχρι τῆς 6 Σεπτεμβρίου 1917. Διὰ τοῦ νόμου
δὲ τούτου ἐπεβλήθησαν διάφορα πρόσθετα τέλη ἐπὶ διαφόρων πράξεων.
'Η ἐκ τούτων ἀπόδοσις προϋπελογίσθη διὰ τὸ 1918 εἰς δραχμ. 860 χιλ.
περιερχομένας εἰς τὸ Δημόσιον Ταμέτον. Διὰ τοῦ νόμου δικαστηρίου
ἡ χορήγησις ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ
Ταμείου Περιθάλψεως μέχρι δρ. 500 χιλ. εἰς τὸ Πατριωτικὸν Ταμείο
Περιθάλψεως, διπερ ἔχει μεταξὺ τῶν σκοπῶν τοῦ καὶ τὴν λειτουργίαν οἰκο-
νομικῶν συσσιτίων.

Tὰ τέλη χρέοσθμον

Διὰ τοῦ νόμου 1372 καὶ 1385 τοῦ 1918 ἐπροποιοῦ-

Θηγαν αἱ ἴσχύουσαι διατάξεις περὶ τελῶν χρυσοσήμου ἐν γένει, ὑπολογίζεται δὲ ἐκ τῆς τροποποιήσεως ταύτης αὐξῆσις τῆς ἐτησίας ἀποδόσεως κατὰ δραχ. 2.000.000.

**Φόρος ἐπὶ τοῦ ἡλεκτρικοῦ
εσύνειτος**

Διὰ τοῦ νόμου 979 τοῦ 1917 ἐπεδιήθη πρόσθετος φορολογία ἐπὶ τοῦ πρὸς φωτισμὸν καταναλισκομένου ἡλεκτρικοῦ ρεύματος, ἐξ ἣς ἐλπίζεται ἀπόδοσις δραχ. 200.000.

Αὐξῆσις τιμῆς

εἰδῶν Μονοπωλίαν

Διὰ διαφόρων Δικαγμάτων ηδεῖθη ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ μονοπωλίου καὶ τῆς κινήσης, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκ τούτων ὑπολογίζεται αὐξῆσιν ἀποδόσεως λόγῳ τοῦ διτέως ἐκ τῆς καταστάσεως ἡ ἐπὶ πλέον ἀπόδοσις θέλει καλυφθῆ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἔξοδων προμηθείας καὶ μεταχρήστης τῶν εἰδῶν τούτων. Ἡ αὐξῆσις τῆς τιμῆς τῶν εἰδῶν τούτων ἐγένετο ὡς ἔνας :

Πυρεῖα. α') Διὰ τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα. 1) Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 8ης Ἰουλίου 1917 ἀπὸ λεπτῶν 5 εἰς λεπτὰ 9 ἢτοι λεπτὰ 5 κατὰ κυτίου καὶ 2) διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1918 ἀπὸ λεπτῶν 9 εἰς λεπτὰ 14 ἢτοι λεπτὰ 5 κατὰ κυτίου, β') διὰ τὰς Νέας Χώρας ηδεῖθη. 1) Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 13ης Νοεμβρίου 1917 ἀπὸ λεπτῶν 5 εἰς λεπτὰ 8 ἢτοι λεπτὰ 3 κατὰ κυτίου καὶ 2) Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1918 ἀπὸ λεπτῶν 8 εἰς λεπτὰ 14, ἢτοι λεπτὰ 6 κατὰ κυτίου.

Παγινιόχαρτα. Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 19ης Ἰουλίου 1917 ἀπὸ δραχμῆς 1.00 εἰς δραχμάς 2.00 δι' ἑκάστην δεσμίδα Α'. κλάσεως καὶ ἀπὸ δραχμᾶς 0.75 εἰς δραχμᾶς δι' ἑκάστην δεσμίδα Β'. κλάσεως διὰ τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Ἑλλάδα.

"Αλας πλήν ἐν Κρίτῃ καὶ Σάμῳ. α') διὰ τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα. 1) Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1917 ἀπὸ λεπτῶν 20 εἰς λεπτὰ 25, ἢτοι λεπτὰ 5 κατὰ δικαίου, β') διὰ τὰς Νέας Χώρας, 1) διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1917 ἀπὸ λεπτῶν 10 εἰς λεπτὰ 20 κατὰ χιλιόγραμμον καὶ 2) διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 13ης Νοεμβρίου 1917 ἀπὸ λεπτῶν 25 εἰς λεπτὰ 30 κατὰ χιλιόγραμμον.

Πετρέλαιον. Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1917 ἀπὸ δραχμᾶς 30 εἰς δραχμᾶς 40 κατὰ κινώτιον καὶ 2) διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 19 Δεκεμβρίου 1918 ἀπὸ δραχμᾶς 40 εἰς δραχμᾶς 70 κατὰ κινώτιον.

Κινίνη. 1) Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 19 Ἰουνίου 1917, 2) τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 13 Ἀπριλίου 1918 καὶ 3) τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 5ης Ιανουαρίου 1918, καθαρισθῇ ἡ μὲν τιμὴ τῆς ὑδροχλωρικῆς κινήσης εἰς δραχμᾶς 4 κατὰ κυτίου τῶν 5 σωληναρίων ἀπὸ δραχμᾶς 1.25 δύον ἐτιμάτο πρὸ τοῦ 1917 καὶ δραχμᾶς 3.50 κατὰ κυτίου διθείκης τῶν 5 σωληναρίων ἀπὸ δραχμᾶς 1.00.

Σακχαρίνη. Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 21 Ἰουλίου 1918 ηδεῖθη ἀπὸ λεπτῶν 80 εἰς δραχμᾶς 2.40 κατὰ φιαλίδιον.

Φορολογία ἐπὶ τῆς

καταναλώσεως τοῦ κιπνοῦ

Διὰ νόμου φηφισθέντος τελευταίως ἀλλὰ μὴ εἰσέτι δημοσιευθέντος μετερρυθμίσθη καὶ συνεπληρώθη ἡ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως φορολογία τοῦ κιπνοῦ. Ἡ ἐκ τοῦ νόμου τούτου, ἐφαρμοσθεσμένου ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1919, ἀπόδοσις ὑπολογίζεται εἰς δραχμᾶς 7.500.000.

Φορολογίει διστικών προϊόντων

Μεταρρυθμίσθη ἐπίσης καὶ ἡ φορολογία τῶν διαφόρων δασικών προϊόντων αὗξθέντος τοῦ φορολογικοῦ ποσοστοῦ ἐπὶ τῶν πλειοτέρων ἐκ τούτων. Ἡ ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης ἐπὶ πλέον ἀπόδοσις ὑπολογίζεται εἰς δραχμὰς 980.000.

Oἱ νέοι ἀμεσοὶ φόροι

Αὐτὸις αἱ ἐπιβληθεῖσαι νέαι δάμεσοι φορολογίαι. Τοικῦτα είναι:

- 1) Ἡ φορολογία τῶν ἐκτάκτων κερδῶν.
- 2) Ἡ φορολογία τῶν κεχαρᾶν προσδόσων.
- 3) Ἡ φορολογία τῆς αὐτομάτου ὑπερτιμήσεως τῶν ἀκινήτων.
- 4) Ἡ φορολογία κληρονομιῶν, δωρεῶν, προικῶν καὶ λαχείων ἀντὶ τῆς μέχρι τοῦδε ισχυούσης, ἣτις κατηργήθη.

Ἐκτὸς τούτων ἔγενοντο καὶ αὔξησεις τοῦ ποσοστοῦ φορολογιῶν τινῶν οἵων τῶν φορολογιῶν ζώων, ἐπιτηδεύματος Ἑηρῶν σύκων, κουκουλίων ὡς καὶ σιτῆς ταύτης τῆς νέας φορολογίας τῶν ἐκτάκτων κερδῶν.

Συγχρένως ἐψηφίσθησαν τροποποιήσεις κειμένων τινῶν φόρων ἐξ ὧν προσδικάται διά τινας μὲν αὔξησις τῆς ἀπόδοσεως δι' ἄλλους δὲ ἐλάττωσις ταύτης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αἰσθήτη.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς τροποποιήσεις ταύτας καὶ ὡς ἀπαρχὴ τῆς μελετωμένης φορολογικῆς ισοπεδώσεως ἀπανταχοῦ τοῦ Κράτους ἐκρίθη ἐπιβεβλημένη καὶ σκόπιμος ἡ κατάργησις ἐνίων φόρων, εἴτε διότι οὗτοι περιελήφθησαν ἐν τοῖς κατηγορίαις τοῦ φόρου τῆς κεχαρᾶς προσδόσου, ὡς ἐπὶ παραδείγματι οἱ φόροι οἰκοδομῶν, οἰκοπέδων, ἀροτριῶντων κτηνῶν, κερδῶν καὶ μερισματικοῦ· εἴτε διότι ὁ συμπληρωτικὸς φόρος εἰσοδήματος, εἴτε διότι χωρὶς νῦν δίδωσιν αἰσθητὴν ἀπόδοσιν ἀπασχολεῖσιν ἀσκόπως τὰς ὑπηρεσίας καὶ καθίστανται ἐνσχλυτικοὶ εἰς τοὺς φορολογουμένους, τοιοῦτοι δὲ είναι ἔγγειοι τινες φόροι εἰσπραττόμενοι εἰς τὰ τελωνεῖα ἐπὶ διαφόρων μικροπροϊόντων κλπ.

Υπολογισμὸς ἀπόδοσεως ἀμέσου φορολογίας.

Αλλὰ ποία είναι ἡ ἀπόδοσις ἐν τῷ συνόλῳ πάντων μέχρι τοῦδε εἰσπραττομένων;

1) Ἡ δική ἀπόδοσις τῆς φορολογίας τῆς καθαρᾶς προσδόσου, ὑπολογίζεται περίπου εἰς Δρ. 33.000.000—

Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἐκ ποσοῦ τούτου Δρ. 21.000.000— δηλαδή, τὴν ἀπόδοσιν τῶν καταργουμένων φόρων, τὸ μέρος τοῦ νέου φόρου τὸ συμφημισθήσμενον μὲν τὸν φόρον ἐπιτηδεύματων ὡς καὶ τὸ μέρος τὸ ἀποδημητικὸν εἰς τοὺς Δῆμους ἐπὶ τῶν Γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἐχομεν καθαρὰν αὔξησιν ἀπόδοσεως Δρ. 12.000.000—

2) Ἡ αὔξησις τῆς ἀπόδοσεως τοῦ νέου φόρου κληρονομιῶν ὑπολογίζεται Δρ. 500.000—

3) Ἡ ἀπόδοσις τοῦ φόρου ὑπερτιμήσεως ἀκινήτων Δρ. 3.250.000—

4) Αὔξησις ἀπόδοσεως φόρου ἐπιτηδεύματος Δρ. 1.000.000—

5) Ἡ φορολογία βοσκῶν εἰς τὰς νέας χώρας Δρ. 700.000—

6) Ἡ αὔξησις τῆς φορολογίας τῶν μεγάλων ζώων Δρ. 250.000—

7) Ἡ αὔξησις τοῦ φόρου κουκουλίων σύκων Δρ. 250.000—

8) Ή δική ἀπόδοσις του φέρου ἐκτάτων κερ- δῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ του φέρου πωλή- σεως ἢ τορπιλήσεως πλοίου. Δρ.	80.000.000
Σύνολον ,	117.950.000
'Εαν ἀφαιρέσωμεν. »	4.000.000
διὰ τὴν ἐπὶ ἔλεγτον ἀπόδοσιν τῆς δεκάτης συνε- πειά τῶν γενομένων μεταθολῶν ἔχομεν καθαράν αὕξησιν τῆς ἀμέσου φερολογίας ἐκτάκτου τε καὶ ὅριστηκής »	113.950.000

• Ολικὴ ἀπόδοσις συνόλου
φορολογικῶν μέτρων

**Ἐνδιαφέρει: δῆμος νομίζω νὰ γιωρίζωμεν ποιὸν θά-
αι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ληφθέντων ἐν γένει φορο-
κ ἀποτελοῦσι μεταρρυθμίσεις τῆς ὑφισταμένης ἀμέ-
χς εἴτε ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἐπιβολὴν νέων φόρων.**

‘Η ἐπὶ πλέον ἀπόδοσις τοῦ συγκράτους τοῦ φορολογικῶν μέτρων κατὰ τὸ 1918 ὑπολογίζεται εἰς 57 ἔκκτομμάρια. ’Ενιοεῖται διε βέν συμπεριλαμβάνω εἰς τὸ ποσόν τούτο τὸν φόρον λόγῳ πωλήσεως ἢ τορπιλλήσεως πλείων καθόσον οὗτος ἀποτελεῖ κατά τὸ μέγιστον μέρος μᾶλλον ἐγγύησην ναυπηγήσεως γένους σκαφῶν.

Η ἀπόδοσις κατά τὸ 1919 ὑπολογίζεται εἰς 70 περίπου ἑκατομμύρια κατά δὲ τὰ μετέπειτα ἔτη εἰς δραχ. 38 ἑκατομμύρια περίπου.

Ολοι γνωρίζουμεν ότι τά φορολογικά συστήματα δὲν μεταβάλλονται άπό μιας ήμέρας εἰς άλλην. Ή φορολογία χώρας τινος, άποτελεῖ μηχανισμόν ήστις οσον και ἀντίτης είναι οἷμως προσηγγρωμένος εἰς τὰς συνθετικάς, εἰς τὴν φυσολογίαν τοῦ φορολογευμένου.

Διὰ τοῦτο πᾶσα μεταρρύθμισις ρίζική ἀποτελεῖ ἐγχείρημα ἀπαιτούν δεξιότητα καὶ φρόνησιν. Πρέπει νὰ ἔχωμεν πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι ή ἐφαρμογὴ τῶν φορελογικῶν μεταρρυθμίσεων θὰ παρουσιάσῃ ἐπιτυχίαν, δισην καὶ ή θεωρητική αὐτῶν σύνθεσις.

**Η ὁργάνωσις τῶν οἰκονομικῶν
ὑπηρεσιῶν*

Θά ήτο παρόλειψις νὰ κλείσωμεν τὸ κε-
φάλαιον περὶ τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς, χω-
προσπάθειαν ἡτις ἔκ παραλλήλου ἀνεπτύχθη
τεως καὶ εἰδικώς τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους
ιον σημασίαν ἤδυνατο νχ ἔχῃ, καὶ μᾶλλον βλα-
χεῖ αὐτῇ ἡ φορολογικὴ μεταρρύθμισις, ἐὰν συγ-
δργάνωσις τῶν ὑπεροικῶν καὶ ἡ παιιτικὴ καὶ
δργάνων, διτινα πρόκειται νὰ τὴν ἐφωριμόσωσι,
τῆς πρέπει ιδιαιτέρως νὰ ἐξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ

Ο δραγανισμός τῆς ἐπινεωρί, σεως ἀγεκανίσθη ἐπὶ ἔντελώς νέων βάσεων καὶ ἀρχῶν, ἡ ταμιακὴ ὑπηρεσία ὥργανωθη, κατηρτισθή νέος δραγανισμός τῶν τελωνείων καὶ συνετάχθη νέος τελωνεικός κώδικς. Ο δραγανισμές καὶ το προσωπικὸν τῶν Οἰκινομικῶν ἐφοριῶν ἐδελτιώθη διὰ να ἔξασφαλισθῇ ἡ ἐφαρμογή τῶν νέων φορολογικῶν νόμων. Η ἔξιθι τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἐτρεπτοποιήθη δ' ἐν μέρει καὶ ὁ δραγανισμός του. Ωργανώθησαν ἐπὶ νέων βάσεων καὶ ἐφηρμοσθῆσαν νέα συστήματα εἰς τὰς λογιστικὰς ὑπὲρεσίας τοῦ Κράτους καὶ ἐν γένει κατεβλήθη πᾶσα ἀνθρωπίνως δυνατὴ προσπάθεια διὰ να ἀνέλθῃ ἡ ὑπηρεσία τοῦ Τύπουργείου τῶν Οἰκονο-

μικών εἰς τιπεριωπήν ἀνάλογον τοῦ σπουδαίου προσορισμού, δν τοῦτο κέκληται νὰ ἐπιτελέσῃ.

Nομισματικὴ κυκλοφορία. — Συνάλλαγμα.

Τὰ Δημόσια οἰκονομικὰ καὶ ἡ κυκλοφορία

Νομίζω ὅτι ἔτερον ζήτημα χαρακτηρίζον ἐπαρκῶς τὴν πρόδον καὶ τὴν θέσιν εὐ γένει τῶν οἰκονομικῶν χώρας τινὸς είναι ἡ νομισματικὴ τῆς κυκλοφορία. Η πλάστιγξ τοῦ ἐμπορικοῦ ἴσοζυγίου, τὸ σφρίγος τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἀποτελοῦσιν ἐν γένει κεφάλαια εὑρισκόμενα εἰς ἑσωτερικήν συνάρτειαν καὶ σχέσιν τόσον πρὸς ἄλληλα ὅσον καὶ πρὸς τὰ δημόσια οἰκονομικά.

Ίδιαιτέρως τὸ ζήτημα τῆς ἐξελίξεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐν Ελλάδι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, εὐρίσκεται εἰς ἀμεσον σχέσιν καὶ συνάρτειαν μὲ τὰ ουνωμολογήθεντα δάνεια καὶ ἰδίᾳ τὰς προκαταβολὰς τῶν Συμμάχων. Διὰ νὰ ἐννογῇ ὅμως ἡ σχέσις αὐτῇ, θίας τόσον ἐπηρεάζει τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, πρέπει νὰ ὀναπτύξωμεν ἐπὶ ποίας βάσεως στηρίζεται τὸ κυκλοφορικόν μας μέσον.

Ο νόμος ΓΧΜΒ

Τὰ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐν Ελλάδι ἐρυθμίσθησαν τελικῶς διὰ τοῦ νόμου ΓΧΜΒ¹ οὗτον δὲ μηχανισμὸς είναι ἀπλούστατος. Αντὶ ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων τῆς ἑκατοντικῆς Τραπέζης νὰ ἀντικρύζηται καθ' ὥρισμένον μόνον ποσοστὸν εἰς αὐτούσιον χρυσὸν κατατεθειμένον εἰς τὰ θησαυροφυλάκια τῆς Τραπέζης, ἀντικρύζεται ἐξ ὀλοκλήρου διὰ συναλλάγματος εἰς τὸ ἑσωτερικόν, μὴ ἀποκλειομένου ἐννοεῖται καὶ τοῦ εἰς αὐτούσιον χρυσὸν ἀντικρύσματος.

Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ κυκλοφορικού συστήματος ἐν Ελλάδi.

Ίδού ἐν δλίγοις τὰ γενικὰ πλεονεκτήματα τοῦ πλεονεκτήματος μηχανισμού. Τὸ κύριον πλεονεκτήμα, ἐν δραλαῖς ἐνοεῖται περιττάσειν, είναι ὅτι τὸ ἀντίχρυσμα τῆς

κυκλοφορίας είναι παργωγικόν, δημιουργεῖται δηλαδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν κρατικὸν καὶ ἐθνικὸν ἔσοδον προερχόμενον ἐκ τῶν τόκων τοῦ εἰς τὸ ἑσωτερικόν συναλλάγματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐμμεσος πηγὴ ὑπὲρ τῆς ἑταῖρίας Balance des comptes, ἀφ' οὗ τὰ ἔδικ χρηματικὰ μέσα χρησιμεύουν καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἑσωτερικῆς κυκλοφορίας καὶ πρὸς παραγωγὴν πλούτου ἐν τῷ ἑσωτερικῷ. Πρέπει ἀκόμη νὰ θεωρηθῇ ὡς πλεονέκτημα, ὅτι ἡ κυκλοφορία καλύπτεται ἀπολύτως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου, οὐχὶ δὲ κατὰ ποσοστόν, τοῦθ' διεργαστέοντα καὶ συντελεῖ τὰ μέριστα εἰς τὴν ταθερότητα τοῦ ἐλληνικοῦ συναλλάγματος. Ετέρα ἀρετὴ τοῦ συστήματος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτοῦ ἐλαστικότης καὶ ἡ βαθμιαία καὶ φυσιολογικὴ αἱξήσις τῆς κυκλοφορίας καὶ λόγον τῆς αὐξήσεως τῶν ἐν τῷ ἑσωτερικῷ ἀποθεμάτων τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Η συμβολὴ τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ελλάδος.

"Οσον δῆμως καὶ ἀν ἡτο τέλειον τὸ σύντημα θεωρητικῶς, θὲν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν ἐπιτυχίαν ἦν ἔσχε, ἀνεψι τῆς μειολαθήσεως τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης, ἡς ὁ τσχυρὸς ὄργανισμὸς καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ πίστις συντελεσαν, ὥσιες κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου μέγιστον ποσὸν τῶν εἰς τὸ ἑσωτερικόν ἀποθεμάτων νὰ εἰρίσκηται εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης καὶ ίδιαιτέρως τοῦ νόμου ΓΧΜΒ² διετοι πὰ τῆς νομισματικῆς μας κυκλοφορίας.

***Υπηρεσίαι τοῦ συστήματος
κατά τὸν πόλεμον***

Ίδου δῆμως αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς παρέσχε τὸ σύ-
στημα κατά τὸν πόλεμον.

Πρῶτον, χάρις εἰς αὐτὸν, δὲν ὑπῆρξαν μεγάλα ἀποθέματα χρυσοῦ εἰς χεῖρας ιδιωτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, ἡ δὲ συγκέντρωσις τοῦ μεγίστου μέρους τῶν ἀποθεμάτων συναλλάγματος, τῆς δεξαμενῆς δηλαδὴ τοῦ διαθεσίμου συναλλάγματος, εἰς χεῖρας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἀπέτρεψαν ἐν μεγίστῃ κλίμακι τὸν κίνδυνον τῆς φυγαδεύσεως τῶν ἑλληνικῶν κεφαλαίων εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Εἶναι κατάδηλον διτὶ ἡ ὄψις τοῦ τόκου εἰς τὰς ἔνας ἀγορὰς καὶ ἡ ἐν γένει ζητησίς κεφαλαίων θὰ εἴχεν ὅς ἄμεσον συνέπειαν τὴν ἐξαγωγὴν κεφαλαίων ἐξ Ἑλλάδος, ἐὰν τὰ ἀποτα-
μεύματα τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας ἦσαν ἀμέσως πραγματοποιήσιμα.

***Η ἀποτελεσματικότης
τοῦ ἐλέγχου**

εἰς τὸ συναλλάγματος

Εἶναι ἐπίσης φανερὸν διτὶ ἀνευ τοῦ κρατήσαντος Νόμου ΓΧΜΒ' δὲν θὰ ἡτο τόσον καρποφίρος ὁ ἐλεγχος ἐπὶ τοῦ Συναλλάγματος. Τῷ διτὶ τὸ σχετικὸν Νομοθε-

τικὸν Διάταγμα ἀπηγόρευσε τὴν ἐξαγωγὴν κεφαλαίων ἐξ Ἑλλάδος, ἐπιτρέ-
φαν ταύτην μόνον κατόπιν ἀδείας καὶ διτὶ μόνας τὰς πραγματικὰς ἐμπορικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Οἱ ἐλέγχοι οὗτοι ὑποστηρίζομενος καὶ κυρούμενος ὑπὸ οἰκονομικής λογοκρισίας καθίστα σχεδὸν ἀδόντον τὴν φυ-
γάδευσιν τῶν κεφαλαίων τούλαχιστον εἰς εὐρίσκων κλίμακα. Η δὲ ἐνέργεια τοῦ ἐλέγχου δὲν ἡτο δύσκολος, καθόσον ἐπετρέπετο μὲν εἰς τὰς Τραπέζας ἡ ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος, ἀλλὰ τὰ Κεντρικὰ ἀποθέματα αὐτοῦ εὑρίσκοντο εἰς χεῖρας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ ἐπομένως ὑπὸ τὴν ἀμε-
σον ἐπιβλεψιν τοῦ Κράτους. Εἶχε λοιπὸν τοῦτο τὰ μέσα νὰ πρακτολούθῃ καὶ νὰ γνωρίζῃ εἰς πᾶσαν στιγμὴν τὴν κατέστασιν τῶν ἀποθεμάτων τούτων καὶ τὴν στάθμην εἰς τὴν ὄποικην εὑρίσκοντο, ἀφοῦ αἱ μετακινήσεις τῆς στάθμης ταύτης ἐδείκνυον τ' ἀποτελέσματα τῶν διακυμάνσεων τοῦ Ἐμπο-
ρικοῦ Ισοζυγίου (Balance des comptes).

**Η σταθερότης τοῦ Ἑλληνικοῦ
συναλλαγμάτου**

Ἐν τῶν μεγάλων ἐπίσης πλεονεκτημάτων

τοῦ συστήματος ἐκδηλωθὲν μὲν καὶ ἐν εἰρήνῃ,
ἀλλ' ἐκτιμηθὲν ίδιως κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πιλέμου, εἶναι δι' αὐτοῦ
ἐπιτευχθεῖσικαὶ ἀπόλυτοι σταθερότης τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναλλαγμάτου, ἐπελ-
θούσης δι' αὐτοῦ πλήρους νομιμοτικῆς ἐξυγιάνσεως. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δύ-
νατο τῆς νὰ πκριδῇ διτὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν Βαλκανικῶν πολέμων
τὸ Ἑλληνικὸν Συναλλαγμα παρέμεινεν ἀδιατάρκητον, ἡ δὲ Ἐλληνικὴ δρχμὴ
διετηρήθη εἰς τὸ ἀριτον σταθερώς. Μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πο-
λέμου ὑπῆρξεν οἱ ἐκρρίταντες φόδους ὡς πρὸς τὴν σταθερότητα τῆς Ἐλ-
ληνικῆς δημαρχίας. Οἱ γνωρίζοντες τὰ πράγματα ἐφαίνοντο ἀπολύτως ἥσυχοι
καὶ ἐκ τῶν διστέρων ἀπεισήθη πύρων εἰχον δίκαιον. Τοπῆρχον οἱ μὴ δυνά-
μενοι νὰ ἐνοήσουν πῶς ἡ Ἐλληνικὴ δρχμὴ θὰ διετηρήται εἰς τὸ ἀριτον,
ἀκόμη καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἥν τὸ Ἀγγλικὸν ἡ Γαλλικὸν Συναλλαγμα κα-
τηλθον ὑπὸ τὸ ἀριτον. Η ἐξήγησις εἶναι ἀπλὴ. Τὰ μεγάλα ἀποθέματα τοῦ
Συναλλαγμάτου ἦσαν ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, εὑρίσκοντο
δὲ κατατεθειμένα εἰς τὰς Τραπέζας Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς (ἐλά-
χιστα ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ). Τὴν στιγμὴν καθ' ἥν ἥρχισαν αἱ διακυμάν-
σεις τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Γαλλικοῦ Συναλλαγμάτους καὶ διεταράχθη ἡ μεταξὺ
φράγκου, λίρας καὶ δολλαρίου Parité ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος
δὲν ἐκκρίνεται τὴν εἰς τὴν Ἐλληνικὴν ἀγορὰν τιμὴν τῶν συναλλαγμάτων
τούτων ἐπὶ τῷ βάσει τῆς ἐν Ἐλλάδι προσφορᾶς καὶ ζητήσεως, τοῦθι διπερ

θὰ συνεπέφερε πτώσιν τοῦ Συναλλάγματος Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καὶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπως συνέη ἐν Ἐλβετίᾳ, Ἰστανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ τούναντιον ἔθεωρησε σκοπιμώτερον καὶ μᾶλλον σύμφορον πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Συμμαχικὰ συμφέροντα νὰ καιονίζῃ τὴν τιμὴν τοῦ Γαλλικοῦ καὶ Ἀγγλικοῦ Συναλλάγματος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Parité τοῦ δολλαρίου. Καὶ ἡ πολιτικὴ αὗτη ἀπεξείχη τὰ μάλιστα σώφρων διότι διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀπεφύγαμεν τὰς μεγάλας διακεμάνεις, αἵτινες θὰ ἤσαν λίαν ἐπιζήμιοι ἵσως δὲ καὶ καταστρεπτικαὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀγοράν.

Η προγραμματοποίησις τῶν προ-
καταβολῶν τῶν συμμάχων.

Ἐφερεν ὁ Νόμος ΓΧΜΒ' κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, ἵσως δὲ καὶ μετ' αὐτὸν, ἡ συμβολὴ τοῦ εἰς τὸν μηχανισμὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι πραγματοποιήσεως τῶν προκαταβολῶν τῶν Συμμάχων.

Αἱ προκαταβολαὶ τῶν Συμμάχων ἔθεωρήθησαν ὡς κατάστεις ἐν τῷ ἑωτερικῷ εἰς διαταράν τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης, ἥτις δικαιούται νὰ θέσῃ εἰς κοκλοφορίαν ἀντίστοιχον ποσὸν εραπεζογραμματίων. Ἐπὶ τῶν καταθέσεων τούτων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα θὰ ἥδοντο νὰ ἐνεργήσῃ τραβήγματα, κατὰ μὲν τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἕως τὰ ἴδια τῆς ἀποθέματα καὶ τὰ ἀποθέματα τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' ἥθελον κατέλθη κάτω τῶν 100 ἑκατ., ἀνευ δὲ περιορισμοῦ ἕξ μηνας μετὰ τὸν πόλεμον. Ἐπίσης ὑπὸ περίπου τοὺς αὐτοὺς ὄρους ἔχοργηγήθησαν εἰς τοὺς Συμμάχους τ' ἀπαιτούμενα ποσὰ τραπεζογραμματίων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Ἀνατολῇ στρατευμάτων. Εἶναι φανερὸν διὰ διὰ τοῦ μηχανισμοῦ τούτου, συντελούσης ἐννοεῖται καὶ τῆς ἔξαιρετικῆς πίστεως ἡς ἀπολαύει παρὰ τῷ κοινῷ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, κατέστη δυνατὸν νὰ καλυφθῶσιν οὐσιαστικῶς αἱ προκαταβολαὶ εἰς δραχμὰς ἐσωτερικῶς παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Πότε αἱ προκαταβολαὶ τῶν συμμά-
χων θὰ ἀπαιτήσωσι τόκον.

Τοιαύτη διάταξις ἔσχε καὶ τοῦτο τὸ πλεονέκτημα: ὅτι ἀπήλαξε τὸ Δημόσιον ταμείον ἀπὸ τῆς πληρωμῆς οἰουδήποτε τόκου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προκαταβολῶν μέχρι σήμερον, εἰναι δὲ γνωστὸν ὅτι τόκος δὲν θὰ πληρώνεται μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἧν αἱ προκαταβολαὶ θὰ πραγματοποιηθῶσιν εἰς τὸ ἑωτερικὸν διὰ πραγματικῶν τραβήγμάτων τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης. Πότε δημος θὰ συμβῇ τοῦτο; Πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ειρήνης καὶ ἕξ μηνας μετ' αὐτήν ὑπάρχει πᾶσα πιθανότης ὅτι δὲν θὰ γίνωσι τραβήγματα! Μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην δὲν δύναται τις νὰ προδικάσῃ τι θὰ συμβῇ, καθόσον τὸ ζήτημα τοῦτο σχετίζεται πρὸς τὴν ἔλην κατάστασιν τῆς Balance des Comptes μετὰ τὸν πόλεμον. Δὲν δύναται τις νὰ παρίθῃ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, τόσον ἐνεκά τοῦ ἀποκλεισμοῦ, τῶν μετέπειτα δυσκολιῶν τῶν μεταφορῶν καὶ ὑπέρ πάντα τοῦ ὑποθρυψίου πολέμου μέγιστον μέρος τοῦ παραγωγικοῦ τῆς Ἑλλάδος πλούτου ἐρευνητού θητού μετατραπὲν εἰς καταθέσεις ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ. Οὕτω τὰ ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ ἀποθέματα ἀποτελοῦν τὸ προϊόν τῶν ἔξαντῃ θέντων ἐμπορικῶν ἀπὸ εμπάτων, τὸ ἀντίτιμον τῶν τορπιλλισθέντων πλοίων. Δὲν γνωρίζομεν λοιπὸν ὅτι θὰ ἐπαρκέσωσι τὰ ἀποθέματα ταῦτα τὴν στιγμὴν τῆς καθολικῆς ἀναδημοτικής πάντων τεύτων, δὲν γνωρίζομεν ἐπίσης ποιάς δαπάνας θὰ ὑπογρεωθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τὸ Ἑξωτερικὸν μετὰ τὸν πόλεμον, δὲν γνωρίζομεν ἕως καὶ πόσα ξένα κεφάλαια θὰ κατέλθωσιν εἰς Ἑλλάδα πρὸς πραγματοποιήσιν παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν γνωρίζωμεν τὴν κατὰ τὰ πρώτα μετὰ τὸν πόλεμον ἔτη, ἔκτασιν τοῦ εἰσαχωγικοῦ τῆς ἐμπορίου,

δὲν γνωρίζομεν δύσσην στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον θὰ διατηρήσωμεν ταῦτην ὑπὸ τὰς σημείας, τέλος δὲν γνωρίζομεν ποῖαι ἀποζημιώσεις θὰ μᾶς ἐπιδικαιώσω, διὸ νὰ καταλύξωμεν εἰς ἀσφαλὲς συμπέρασμα περὶ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸ ἀποθέματα τοῦ Ἑλληνικοῦ συναλλάγματος, ἐξαντλούμενα ὅτι ἀπαιτήσωσι τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ισοζυγίου δι' εἰσαγωγῆς συναλλάγματος ὑπὲ μορφὴν ἐξωτερικοῦ δανείου.

Αὕτης τῆς Νομισματικῆς Κυκλοφορίας Θὰ ἡτο νομίζομεν ἐνδιαφέρον νὰ ἔξεικονίσωμεν δι' ἀριθμὸν τὴν ἐξέλιξιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐν Ἑλλάδι διὰ τραπεζογραμματίων.

Κατὰ τὸ 1913 (31 Δεκεμβρίου) ὑπῆρχον ἐν κυκλοφορίᾳ δραχμαὶ 310.604.185.

Κατὰ τὸ 1914 297.465.015 ἐλάττωσις Δρ.— 13.139.170.—

Κατὰ τὸ 1915 405.465.015 αὔξησις > 108.000.000.—

Κατὰ τὸ 1916 579.951.915 > > 174.486.900.—

Κατὰ τὸ 1917 907.951.915 > > 328.000.000.—

Κατὰ τὸ 1918 1.406.543.395 > > 498.591.480.—

Σύνολον > 1.109.078.360.—

Αὕτης 1913—1918 (1.406.543.395. 310.604.185) δρ. 1.095.930.210.—

Τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ κατὰ τὸ 1913 ἀναλύονται ὡς ἔξης.

Αναγκαστικὴ κυκλοφορία δρ. 61.778.575.—

Διὰ λοιμῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης (προνόμιον) > 66.000.000.—

> > τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ'. > 165.825.610.—

> > Ἰονικῆς Τραπέζης > 7.000.000.—

> > Κρήτικῆς Τραπέζης > 10.000.000.—

Σύνολον > 310.604.185.—

Τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ κατὰ τὸ 1918 ἀναλύονται ὡς ἔξης.

Αναγκαστικὴ κυκλοφορία δρ. 52.951.915.—

Διὰ λοιμῶν Ἐθνικῆς Τραπέζης (προνόμιον) > 146.000.000.—

> > Νόμου ΓΧΜΒ'. > 1.170.070.603.—

Μονόδραχμα καὶ διδραχμα > 20.520.875.—

Διὰ λοιμῶν Ἰονικῆς Τραπέζης > 7.000.000.—

> > Τραπέζης Κρήτης > 10.000.000.—

Σύνολον > 1.406.543.395.—

Καλύμματα τῶν κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων τέρπω δύο χρονολογίας.

'Ιδοὺ νῦν ἡ ἀνάλυσις τῶν ὑπαρχόντων καλυμμάτων τῆς κυκλοφορίας κατὰ τὰς ἀνωτέρω δύο χρονολογίας.

1913. Καλύμματα

165.825.610 τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ'. { 10.725.000 εἰς χρυσὸν αὐτούσιον.
155.100.610 εἰς καταθή εἰς ἐξωτερικόν.

1918. Καλύμματα

52.951.915 'Αναγκαστική Κυκλοφορία 'Ακάλυπτος.

146.000.000 Προνόμιον 'Εθν. Τραπέζης	$\left\{ \begin{array}{l} \text{αύτούσιος χρ. } 10.000.000. \\ \text{'}Εθν. δαν. > 10.000.000. \end{array} \right.$
--------------------------------------	---

Nόμου ΓΧΜΒ' κάλυμμα 1.170.070.605	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ἐκ τῶν 750 ἐκ } \Phi. 514.000.000. \\ \text{σεμμ. στρατευμ.} \\ \text{'Ανατολής } > 101.041.082. \\ \text{Πιστώσ. Συμμάχ. } > 150.000.000. \\ \text{Γερμ. Τραπέζης Μ. } 80.000.000. \\ \text{λοιπὰ διαθέσιμα} \\ \text{νόμου ΓΧΜΒ'} \Phi. 346.400.000. \end{array} \right.$
--	---

20.520.875 μονόδραχμα καὶ	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Κάλυμ. εἰς τὸ ἄρ-} \\ \text{εῖδραχμα.} \end{array} \right.$	20.520.875.
----------------------------------	---	--------------------

7.000.000 'Ιονικῆς Τραπ.	'Ακάλυπτα
---------------------------------	------------------

10.000.000 Κρητικῆς Τραπ.	Καλ. εἰς τὸ ἄρτιον 10.000.000.
----------------------------------	---------------------------------------

'Εννοεῖται ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καλυμμάτων ὑπάρχουσιν παρὰ τῇ 'Εθνικῇ Τραπέζῃ τῇς 'Ελλάδος ἀποτελοῦντα μέρος τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς 44.000.000 χρυσοῦ εἰς μεταλλικόν.

Περιορισμὸς τῆς ἐκδόσεως Θὰ ἔργυνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἐνῷ αἱ προκατα-
τεραξιογραμματίσιαι^ν θολαὶ τῶν Συμμάχων ἐπὶ τοῦ δυνείου τῶν 750 ἐκ-
τομμαρίων ὡς αὐτοὶ σημειώνεται εἰς τοὺς πίνκχας τοῦ Δημοσίου χρέους
ἀνέρχονται εἰς δραχ. 675.000.000, ἐν τούτοις εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ νό-
μου ΓΧΜΒ'. ὡς κάλυμμα φέρονται κατὰ τ' ἀνωτέρω μόνον φράγκα 514.000.000 δι' ἀ εξεδόθηταιν πράγματι τραπέζ. μόνον 499.029.522.55
τοῦ ὑπολοίπου ἐκ δραχμῶν 14.970.477.45 ἀποτελοῦντος τὴν τον) κὴν δια-
φορὰν λόγῳ ὑποτιμήσεως τοῦ Γαλλικοῦ καὶ 'Αγγλικοῦ συναλλάγματος.

***Η πίστις τῆς 'Εθνικῆς
Τραπέζης**

· 'Η διαφορὰ ἐξηγεῖται ως ἔξης καὶ ἀποτελεῖ μίαν
ἀκόμη ἀπόδεξιν τῆς ἐξαιρετικῆς πίστεως, ἡς ἀπολαύει
ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα καὶ τῆς μεγάλης ρώμης τοῦ δργανισμοῦ τῆς Δηλαδὴ ἡ
· 'Εθνικὴ Τράπεζα ἔχουσα εἰς τὰ ταμεῖά τῆς μεγάλα ποσὰ διαθέσιμα ἐκ τῶν
σημαντικωτάτων παρ' αὐτῇ Ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἰς τραπεζογραμμάτια,
ἐχρητιμοποίησε καὶ χρησιμοποιεῖ τὰ διαθέσιμα ταῦτα, ἀκριβῶς ως θὰ τὰ
ἐχρησιμοποίει ἀγοράζουσα συνάλλαγμα καὶ τοποθετοῦσα τὰ διαθέσιμά της
εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Θεωρεῖ λοιπὸν ὡς ἐνεργητικόν τῆς δι' ἴδιων λογαριασμὸν
μέρος τῶν ὑπὸ τῶν Συμμάχων ἀνοιγομένων πιστώσεων. Τὸ ἐνεργητικὸν
τοῦτο ἀντικρύζεται εἰς τὸ παθητικόν της ὑπὸ τῶν παρ' αὐτῇ Ἰδιωτικῶν κατα-
θέτεων. Δηλαδὴ ἡ πρὸς τὸ Κράτος κατεβολὴ ὥριτμένου μέρους τῶν συμ-
μαχικῶν πιστώσεων (ὅσῳ δὲν πραγματοποιούνται διὰ νέας ἐκδόσεως τρα-
πεζογραμματίων) πραγματοποιεῖται διὰ κατεβολῶν πρὸς τὸ Κράτος ἐκ
μέρους τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης ἐκ τῶν ἴδιων διαθέσιμων, ἐπιφυλασσομέ-
νης ταύτης νὰ ἐκδώσῃ τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου ΓΧΜΒ',
τὴν στιγμὴν καθ' ἥν οἱ πελάται τῆς δι' ἔνα η δι' ἄλλον λόγον θὰ ἐξήτουν
τὴν ἀνάληψιν τῶν καταθέσεων των.

• Αποτροπή τῆς πληθωρικῆς κυκλοφορίας

Διὰ τῆς τοιαύτης ρυθμίσεως ἀπετρέψαμεν κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δινατοῦ καὶ τὸν κινδυνὸν τῆς πληθωρικῆς κυκλοφορίας διότι καθίσταται δῆλον, ὅτι ἀνευ τῆς ρυθμίσεως ταύτης ἡ κυκλοφορία θὰ ἥτο πολὺ μεγαλειτέρα τῆς ὑπαρχούσης.

Τὰ γραμμάτια τῆς Εθνικῆς

• Αμύνης

‘Αλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ μόνον μέσον ὅπερ εἶχρησμοποιήθη πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πληθωρικῆς κυκλοφορίας. Ἐπίσης μέρος τῶν Συμμαχικῶν πιστώσεων ἐπραγματοποιήθη ἐν ‘Ελλάδι διὰ τῆς ἔκδόσεως τῶν γραμματίων τῆς Εθνικῆς Αμύνης, Εἴναι δὲ ταῖς ἔντοκηι συνεχλληγματικήι τοῦ Δημοσίου Ταξιδίου πληρωτέαι ὑπὸ τῆς Εθνικῆς Τραπέζης, ἡτις ἀποδέχεται ταύτας ἐκ τῶν προτέρων, ἅμα ὡς ἀλθῆ εἰς πίστωσίν της ἀνάλογον μέρος τῶν ἐκ τοῦ Συμμαχικοῦ δανείου πιστώσεων. Ή κυκλοφορία τῶν τοιούτων γραμματίων ἀτιναχτικήι ἀποφέρουσι τόκον 4-1 ½ % ἀναλόγως τῆς λήξεως ἔφθασης τὰ 100 ἑκατομμύρια. Τὰ γραμμάτια ταῦτα είναι πᾶσι γνωστὸν ὅτι δὲν ἀποτελοῦσι μέσον καλόψεως τῶν ἀνεγκάρων τοῦ Δημοσίου Ταξιδίου, ὡς συνέδην εἰς ἄλλας χώρας, ἀλλὰ ἀποσκοποῦσι εἰς δύο τινά: πρῶτον εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐλάττωσιν τῆς πληθωρικῆς κυκλοφορίας καὶ είτα εἰς τὸ νὰ ἔθιστη τὸ κοινὸν εἰς τὰς μετὰ τοῦ δημοσίου δοσοληφίας καὶ νὰ καλλιεργηθῇ οὕτω παρ’ αὐτῷ τὸ αἰσθημα τῆς δημοσίας πίστεως καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως ἐν ταύτῃ, ὅπως ἔχεισφαλισθῇ ἢ εἰς τὸ μέλλον ἔκδοσις Εθνικῶν δανείων πρὸς καλύψιν τῶν μεγάλων παραγγεικῶν ἀναγκῶν τῆς μείζονος Ελλάδος.

• Εργασθῶμεν!

Πάντες ἐννοεῖτε, Κύριοι, ὅτι σκοπὸς τῆς ὄμιλίας μου ἥτο νὰ ἔξεικονίσω μεθ’ ὅσης τὸ θέμα μοι ἐπέτρεπε σαφηνείας τὰ οἰκονομικὰ τῆς Πατρίδος μας κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου. Ήδη γάρ οσμεν νὰ ἴδωμεν ταχύτερον ἀφότι ἡλπίζομεν τὸ εὐτοχές αὐτοῦ τέρμα. Απέφυγα ὡς ἔνετε νὰ κάμω οἰονδήποτε προφητικόν ὑπακινημὸν περὶ τοῦ μέλλοντος, διότι ἔκαστος ἔξ ούμων, ἔξ ὅσων ἡκούσατε, δύναται νὰ σχηματίσῃ ἴδιαν γνώμην περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ελλάδος. Ἔν τάτῃ περιπτώσει ὁ πόλεμος μᾶς παραδίδει τὴν Ελλάδα μείζονα καὶ ἀρκούντως ἀχμαίνω οἰκονομικῶς εἰς τρόπον ὃστε δὲν ἀπομένει ἀλλοι τι παρὰ νὰ ἐργατήσωμεν πάντες ἐν ἀπολύτῳ ὅμονοιᾳ. Ήνα καταστῶμεν ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐπίστευταν ὡς πρὸς θρησκείαν εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν αἰωνύδιον δύναμιν τῆς Ελληνικῆς Φύλης.

ΠΙΝΑΚΕΣ

LINKED

Συγκριτικός πίναξ έξόδων και έσόδων χρήσεων 1914-1918*

Ε Ε Ο Δ Α

	1914	1915	1916	1917	1918	Σύνολον
Πολιτικοί δαπάναι	160,852,371	196,788,647	165,479,527	224,586,063	275,813,806	1,023,520,414
Στρατιωτικοί δαπάναι	215,030,257	187,814,013	187,013,508	204,262,663	487,681,979	1,281,802,420
Δάνεια	179,377,641	91,929,621	10,714,063	11,440,155	60,292,926	353,754,406
	555,260,269	476,532,281	363,207,098	440,288,881	823,788,711	2,659,077,240

Ε Σ Ο Δ Α

Διάφορα έσοδα	220,897,742	232,228,447	230,018,480	262,910,408	287,921,801	1,233,976,878
Δάνεια	346,250,000	210,893,969	83,232,616	183,788,686	716,101,752	1,540,267,023
	567,147,742	443,122,416	313,251,096	446,699,094	1,004,023,553	2,774,243,901

* Η χρήσις 1918 δὲν ληφθεν είσεται.

Ἐλπιζομένη ἀπόδοσις ἐξ ἐπιβολῆς νέων φορολογιῶν καὶ

Αρχ. Αρθ.	Φ Ο Ρ Ο Ι
1	Φόρος καὶ δικαίωμα καταναλώσεως ἐπὶ τοῦ οἰνοπνεύματος.....
2	"Ἐγγειος φόρος καπνοῦ Π. Ἐλλάδος.....
3	Φόρος καταναλώσεως καπνοῦ Π. καὶ Νέας Ἐλλάδος.....
4	Τέλος ἔξαγωγῆς καπνοῦ
5	Τροποποίησις νόμου περὶ χροοσήμου
6	» » » έκπαινευτικῶν τελῶν.....
7	» φόρου ἐπιτιχεύματος
8	» » ζώων, σύγκριν αλπ.....
9	Τέλος ἔξαγωγῆς σάπωνος καὶ οίνου
10	» ἀδειών ἔξαγωγῆς
11	Φόρος καταναλώσεως ἐπὶ τοῦ πρὸς φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν φωταερίου καὶ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος
12	Φόρος καταναλώσεως ἐπὶ τοῦ οίνου.....
13	» » ἐπὶ τοῦ οίνου ἐν φιάλαις
14	Τέλος ἀδειών τελέσεως ὅγμουσίων θεαμάτων.....
15	Πρόσθετα τέλη.....
16	Τέλος χρηματιστηριακῶν συμβάσεων.....
17	Φόρος καθηρᾶς προσδόου
18	» αὐτομάτου ὑπερεισοδήματος ἀκινήτων.....
19	» » ὑπεριμήματος ».....
20	» καὶ τέλη αλγηρονομ. ὀδωρεῶν καὶ προικῶν καὶ κερδῶν ἐκ λαχείων
21	» βοσκηρίμων γαιῶν.....
22	"Ἐκτακτα κέρδη πραγματοποιηθέντα κατά τὸ 1918 ἐκ πάσης ἐπιχειρί- σεως πλὴν ἐκ πωλήσεως ή ἀπωλείας πλοίων
23	Ταχυδρομικὰ καὶ τηλεγραφικά τέλη.....
24	Φορολογία ἐπὶ τῶν δασικῶν ἐν γένει προϊόντων

έπι πλέον άπόδοσις ἡ επί πλέον τοιαύτη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Έπι πλέον άπόδοσις ἡ επί πλέον τοιαύτη	Έπι 1918	Έπι 1919	Κατά τὰ με έπε τα ἡ
1,300,000	3,000,000	3,000,000	
2,000,000	4,500,000	4,500,000	
—	7,500,000	7 500,000	
12,500,000	9,000,000		
—	1,400,000	1,400,000	
400,000	600,000	800,000	
—	1,000,000	1,000,000	
—	250,000	250,000	
200,000	10,000	—	
50,000	5,000	—	
—	200,000	200,000	
1,000,000	1,000,000	1,500,000	
100,000	150,000	150,000	
60,000	100,000	100,000	
860,000	1,000,000	1,000,000	
1,000,000	1,000,000	1,000,000	
—	12,000,000	12,000,000	
—	250,000	250,000	
—	2,750,000	—	
—	500,000	500,000	
300,000	700,000	700,000	
36,000,000	20,000,000	—	
1,400,000	1,400,000	1,400,000	
—	980,000	980,000	
57,170,000	69,795,000	38,230,000	

Δημόσιον Χρέος τῆς Ελλάδος

		1913	1918
I.	1833 (τῶν τριῶν Δυνάμεων)	53,046,011	48,546,011
II.	Παλαιὰ δάνεια εἰς χρυσόν.		
1)	5 % 1881	90,385,500	85,928,000
2)	5 % 1884	78,852,500	73,771,000
3)	4 % 1887	119,342,500	112,538,500
4)	4 % 1889	135,154,500	125,882,000
5)	5 % 1890	52,088,000	48,571,500
6)	5 % 1893	8,475,500	7,847,000
	Σύνολον	484,298,500	454,538,000
III.	Νέα δάνεια εἰς χρυσόν.		
2 1/2 %	1898	125,460,000	110,810,000
4 %	1902	55,642,000	55,242,000
4 %	1910	108,548,000	104,371,500
5 %	1914	—	328,487,500
6 %	1915	—	12,962,500
	Σύνολον	289,650,000	611,873,500
IV.	Προσωρινὰ δάνεια.		
1)	6 % 1912 συναλλαγματικαὶ	40,000,000	
2)	6 % 1913 >	50,000,000	
3)	6 % 1913-1914 >	—	32,901,368
4)	6 % 1913 ὄμολογίαι	40,000,000	
5)	5 % 1913 ἐπιτάξεως	50,000,000	
6)	6 % 1915 65 ἑκ. φρ.	—	
7)	6 % 1915 40 ἑκ.	—	40,000,000
8)	5 1/2 % προσωρινὸν 25 ἑκ.	—	7,332,395
9)	6 % 1917 5 ἑκ.	—	5,000,000
10)	6 % 1917 10 ἑκ.	—	10,000,000
	Σύνολον	180,000,000	95,233,963
V.	Δάνεια εἰς τραπεζικά.		
1)	1885 (ἄτοκον)	1,756,030	1,574,630
2)	5 % 1898	74,630,000	73,730,000
3)	5 % 1900	11,400,000	11,160,000
4)	1 % 1906	16,180,000	15,424,900
5)	Διὰ τὴν κατασκευὴν δημοσίων κτιρίων	873,080	820,415
6)	6 % 1917 ἐπιτάξεως	—	100,000,000
	Σύνολον	104,839,110	202,709,945

	1913	1918
VI. Προκαταβολατ.		
1) Γαλλίας $5 \frac{1}{4} \%$	—	20,000,000
Δι' ἐγγραφῆς	—	5,000,000
5 έκατ. Προσ. Κυβερνήσεως	—	80,000,000
'Εκ τῶν 750 έκατομ.....	—	5,000,000
	<hr/>	225,000,000
	<hr/>	335,000,000
2) Αγγλίας	—	5,000,000
Δι' ἐγγραφῆς.....	—	60,000,000
5 έκατ. Προσ. Κυβερνήσεως	—	5,000,000
'Εκ τῶν 750 έκατομ.....	—	225,000,000
	<hr/>	295,000,000
3) Ήνωμένων Πολιτειῶν ἐκ τῶν 750 έκατ..	—	225,000,000
4) Ρωσίας δι' ἐγγραφῆς.....	—	10,000,000
5) Γερμανίας	—	73,600,000
	<hr/>	938,600,000
Σύνολον προκαταβολῶν . . .	—	938,600,000
VII. Εἰδικὰ Ταμεῖα.		
5 % 1907 'Εθνικῆς 'Αμύνης.....	19,102,000	17,879,000
5 % 1907-9 Γεωργικὰ Θεσσαλικά.....	13,768,000	2,423,000
· 6 $1 \frac{1}{2}$ % 5 έκ. 'Εθνικῆς 'Αμύνης.....	—	5,000,000
	<hr/>	32,870,000
	<hr/>	25,302,000
VIII. Κυμαίνον χρέος (τὰ ἔντοκα γραμμάτια δὲν διέρχονται διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ).		
'Εντοκά γραμμάτια.....	10,000,000	2,171,315*
'Αναγκαστικῆς κυκλοφορίας.....	61,775,975	52,951,111
	<hr/>	71,775,975
	<hr/>	55,122,426
'Ανακεφαλαίωσις		
I. Δάνειον τῶν Τριῶν Δυνάμεων (1833)	53,046,011	48,546,011
II. Πισλαὶ εἰς χρυσὸν δάνεια.....	484,298,500	454,538,000
III. Νέα δάνεια εἰς χρυσὸν	289,630,000	611,873,500
IV. Προσωρινά δάνεια.....	180,000,000	95,233,963
V. Δάνεια εἰς τραπεζικὰ	104,839,110	202,709,945
VI. Προκαταβολαὶ	—	938,600,000
VII. Εἰδικὰ ταμεῖα.....	32,870,000	25,302,000
VIII. Κυμαίνον χρέος	71,775,975	55,122,426
	<hr/>	1,216,479,596
	<hr/>	2,431,925,845

* Κατὰ τὸν Ισολογισμὸν τοῦ Δημ. Ταμείου.

**Δάνεια καὶ Προκαταβολαὶ συνομολογηθεῖσαι ἀπὸ 1ης Ιανουαρίου 1914
μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1918.**

Προκαταβολὴ Ἐθνικῆς	
Τραπέζης	30,000,000
6 % 1914 προσωρινὸν	65,000,000
5 % 1914	250,000,000 Πρῶτον τμῆμα τῶν 500 ἑκατομμυρίων
5 % 1914	11,000,000 Ἐκ τοῦ 2οῦ τμήματος τῶν 500 ἑκατ.
5 % 1914	74,074,000 > > > *
6 % 1914 συναλ/καὶ ..	39,565,000 > > > *
6 1/2 %	5,000,000 Ἐθνικῆς ἀμύνης
6 % 1915	40,000,000 Προσωρινὸν
6 % 1915	15,000,000 Ὁμολογίαι
5 1/2 % 1916	7,332,595 Προσωρινῆς Κυβερνήσεως
6 % 1917	5,000,000 Συναλλαγματικὰ
6 % 1917	10,000,000 >
6 % 1917	100,000,000 Ἐπιτάξεως
	651,971,595 •

Προκαταβολαὶ

1ον Γαλλίας	20,000,000 5 1/4 %
	5,000,000
	10,000,000 Δι' ἐγγραφῆς
	10,000,000 > >
	10,000,000 > >
	5,000,000 Προσωρινῆς Κυβερνήσεως
	50,000,000 Δι' ἐγγραφῆς
	25,000,000 Ἐκ τῶν 750 ἑκατομμυρίων
	25,000,000 > > > >
	25,000,000 > > > >
	15,000,000 > > > >
	45,000,000 > > > >
	16,666,000 > > > >
	53,334,000 > > > >
	20,000,000 > > > >
	335,000,000

2ον Ἀγγλίας	5,000,000
	10,000,000 Δι' ἐγγραφῆς
	5,000,000 Προσωρινῆς Κυβερνήσεως
	50,000,000 Δι' ἐγγραφῆς
Εἰς μεταφοράν.....	70,000,000

Έκ μεταφοράς 70,000,000

25 000,000 'Εκ τῶν 750 ἑκατομμυρίων

25,000,000	>	>	>	>
25,000,000	>	>	>	>
15,000,000	>	>	>	>
45,000,000	>	>	>	>
16,666,000	>	>	>	>
53,334,000	>	>	>	>
20,000,000	>	>	>	"

295,000,000

Σον Ηγωμένων Πολιτειών 90,000,000 'Εκ τῶν 750 ἑκατομμυρίων

115,000,000	>	>	>	>
20,000,000	>	>	>	>

225,000,000

4ον Ρωσίας 10,000,000 Δι' ἐγγραφῆς

5ον Γερμανίας 73,600,000

83,600,000

Γενικὸν σύνολον 1,590,571,595

'Εξέλιξις τοῦ Δημοσίου Χρέους ἀπὸ τῆς 1ης Ιανουαρίου 1914.

'Ονομαστικὸν κεφάλ τοῦ Δημοσίου Χρέους κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1913		1.216.479.596
Ποσὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν δανείων ἢ τῶν προκαταβολῶν		
κατὰ 1914 346.250.000		
> 1915 210.893.969		
> 1916 83.232.616		
> 1917 183.788.686		
> 1918 τέλος Δεκεμ. 716.101.752		1.540.267.023
Σύνολον.....		2.756.746.619
Ποσὰ πληρωθέντα διὰ τὸ χρεωλόγιον ἢ τὴν ἔξοφλη- σιν τῶν δανείων ἢ τῶν προκαταβολῶν (διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ)		
κατὰ 1914 179.377.641		
> 1915 91.929.621		
> 1916 10.714.063		
> 1917 11.440.155		
> 1918 60.292.926	353.754.406	
Διὰ τοῦ Δημοσίου Ταμείου (ἔντοκα γραμμάτια)		
10.000.000		
2.171.315	7.828.685	
'Αναγκαστικὴ κυκλοφορία.....	4.000.000	365.583.091
		2 391.163.528
Διαφορὰ μεταξὺ τῆς τιμῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς τοῦ χρεωλο- γίου καὶ ἀντιστρόφως μεταξὺ τοῦ εἰσπραχθέντος ποσοῦ καὶ τῆς ὄνοματικῆς ἀξίας τῶν ἐκδοθέντων δανείων		40.762.317
(Διαφορὰ τικὲν κεφάλαιον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1918....		2 431.192.845

**'Αποσθεσθέντα Δάνεια και ἔξοφληθεῖσαι προκαταβολαὶ
ἀπὸ 1 Ιανουαρίου 1914—31 Δεκεμβρίου 1918.**

'Ονομαστικὸν κεφάλαιον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1913....	1.216.479.596
'Ονομαστικὸν κεφάλαιον τῶν δανείων καὶ τῶν προκαταβολῶν αἵτινες συνωμολογήθησαν ἀπὸ τῆς 1ης Ιανουαρίου 1914 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1918.....	1.590.571.595
Σύνολον.....	2.807.051.191

'Ονομαστικὸν κεφάλαιον ἀποσθεσθὲν ἀπὸ τῆς
1ης Ιανουαρίου 1914 μέχρι τῆς 31ης Δε-
κεμβρίου 1918

6 % 1912	40.000.000 διὰ συν/κάδν
6 % 1913	50.000.000 > >
6 % 1913	40.000.000 δι' ὅμολογιῶν

Προκαταβολὴ Ἐθνικῆς
Τραπέζης..... 30.000.000

6 % 1913—1914 συν/καὶ	6.663.632
6 % 1914	65.000.000 προσωριγὸν
6 % 1913	50.000.000 ἐπιτάξεως
τακτικὸν χρεωλύσιον καὶ ἔντοκα γραμμάτια	93.461.714
	375.125.346

'Ονομαστικὸν κεφάλαιον τῇ 31 Δεκεμβρίου 1918..... 2.431.925.845

Πίναξ τῆς κυκλοφορίας γραμματίων Τραπεζῶν και τοῦ Κράτους μετὰ τοῦ καλύμματος αὐτῶν.

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Σύνολον τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ γραμματίων Τραπεζῶν και τοῦ Κράτους	310,604,185	297,465,015	405,465,015	579,951,915	907,951,915	1406,543,395
‘Κάλυμμα:						
Χρυσὸς	10,725,000	—	10,000,000	10,000,000	10,000,000	10,000,000
Διαθέσιμα ἐν τῷ ἔξωτερικῷ	165,100,610	165,513,100	193,513,100	370,000,000	700,000,000	1215,561,957
‘Ομολογίαι τοῦ Κράτους εἰς χρυσόν.	—	—	10,000,000	10,000,000	10,000,000	10,000,000
Σύνολον καλύμματος.....	175,825,610	163,513,100	213,513,100	390,000,000	720,000,000	1235,561,957
Μένουσιν ἐπομένως ἀνευ πραγματικοῦ καλύμματος :						
Διὰ λογοριασμὸν τῆς Ἑθνικῆς τραπέζης (προνόμιον) στηριζόμενα ἐπὶ τῆς ὑδίας πίστεως τῆς Τραπέζης..	66,000,000	66,000,000	126,000,000	126,000,000	126,000,000	126,000,000
Διὰ Λ)σμὲν τοῦ Κράτους * (Ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία)	61,678,575	60,951,915	58,951,915	56,951,915	54,951,915	52,951,915
Διὰ Λ)σμὸν τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ' ** ..	—	—	—	—	—	14,970,477
Διὰ λογαριασμὸν Ἰονικῆς Τραπέζης.	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000
Χαρτονομίσματα τοῦ Κράτους.....	—	—	—	—	—	—
Διὰ λογαριασμ. τῆς Τραπέζης Κρήτης	—	—	—	—	—	—
Σύνολον ἀνευ καλύμματος....	134,778,575	133,951,915	191,951,915	189,951,915	187,951,915	170,981,438

* Κατὰ τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης.

** Νομισματικὴ διαφορὰ συναλλάγματος.

• Εξέλιξις τῆς κυκλοφορίας τῶν γραμμάτων Τραπεζῶν καὶ τοῦ Κράτους ἀπὸ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1913
μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1918.

	1913	1914	1915	1916	1917	1918
Τραπεζογραμμάτια τῆς Ἑθν. Τραπέζης διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως	61,778,575	60,951,915	58,951,915	56,951,915	54,951,915	52,951,915
Τραπεζογραμμάτια τῆς Ἑθν. Τραπέζης δὲ ἔδιον λογαριασμὸν . . .	66,000,000	66,000,000	146,000,000	146,000,000	146,000,000	146,000,000
Τραπεζογραμμάτια τῆς Ἑθν. Τραπέζης συμφώνως τῷ Νόμῳ, ΓΧΜΒ	165,825,610	153,513,100	183,513,100	360,000,000	690,000,000	1,170,070,605
Χαρτονομίσματα τοῦ Κράτους . . .	—	—	—	—	—	20,520,875
Τραπεζογραμμάτια τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000
Τραπεζογραμμάτια Τραπέζης Κρήτης	10,000,000	10,000,000	10,000,000	10,000,000	10,000,000	10,000,000
Σύνολον.	310,604,185	297,465,015	405,465,015	579,951,915	907,951,915	1,406,543,395

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ

τῶν ἀνοιχθεισῶν πιστώσεων ἐκ τοῦ δανείου τῶν 750,000,000

Ἐμπικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν

	ΧΡΟΝΟΔΟΓΙΑΙ	Πιστώσεις συσταθεῖσαι ἕπο τῆς Οἰκονομικῆς διασυμμαχικῆς Ἐπιτροπῆς		Πιστώσεις βεβχιωθεῖσαι ἕπο τῶν συμμαχικῶν Κυβερνήσεων	'Ανακοινωθεῖσαι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν
1917	Δεκέμβριος	1-31	50,000,000	50,000,000	50,000,000
1918	Ιανουάριος	1-31	100,000,000	—	—
	Φεβρουάριος	1-28	—	—	100,000,000
	Μάρτιος	1-31	—	25,000,000	—
	Απρίλιος	1-30	120,000,000	—	120,000,000
	Μάϊος	1-31	159,000,000	50,000,000	—
	Ιούνιος	1-30	—	145,000,000	99,000,000
	Ιούλιος	1-31	105,000,000	—	51,000,000
	Αὔγουστος	1-31	—	45,000,000	—
	Σεπτέμβριος	1-30	90,000,000	45,000,000	—
	Οκτώβριος	1-31	—	86,666,666	155,000,000
	Νοέμβριος	1-30	60,000,000	188,333.334	40,000,000
	Δεκέμβριος	1-31	—	—	60,000,000
	Σύνολον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου		684,000,000	635,000,000	675,000,000

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

φράγκων, τῶν πραγματοποιηθεισῶν προκαταβολῶν ὑπὸ τῆς
ὑπὸ αὐτῆς ἐκδοθέντων τραπεζογραμματίων.

ΧΡΗΣΙΜΟ ΗΟΙΗΣΙΣ			Τραπεζογραμ. ἐκδ. θέντα συμφώνως τῷ νόμῳ ,ΓΧΜΒ'.	Συναλλαγμα.ική διαφορὰ τῶν πιστώσεων ἐπὶ τῶν ἐκδοθέντων	Παραγγελίες
Κάλυμμα ἐντόκων ,Ἐθνικῆς Ἀμύνης	Κατοβολαὶ γε διεναι εἰς τὸ Δημόσιον Τχμεῖον	Συν)αγματικὴ διαφορὰ τῶν πιστώσεων			
—	50,000.000	—	50,000.000	—	
—	—	—	—	—	
—	70,000.000	—	70,000.000	—	
—	25,000.000	—	15,000.000	—	
—	25,000.000	—	20,000.000	—	
—	60,000,000	—	20,000.000	—	
25,000.000	100,393.917	55 13,60 0.032	55 15,662.886	60 9,337,113	40
—	15,000.000	—	35,751.444	40 1,248,556	60
—	40,000.000	—	40,297.898	65 1,209,278	35
25,000.000	40,000,000	—	42,188.864	90 1,811,134	10
—	55,000.000	—	38,000.000	—	
—	45,000.000	—	15,000.000	—	
—	79,403.568	60 6,596.431	40 137,128.428	—	1,364,395
50,000.000	604,797.486	15 20,202.513	85 499,029.522	55 14,970,477	45

ΤΥΠΟΙΧ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΟΙΚΟΝ. & ΕΜΠΟΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

